

**PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

**AUDITO ATASKAITA
APIE PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
2018 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ BIUDŽETO VYKDYMO
IR FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIUS,
BIUDŽETO IR TURTO NAUDOJIMĄ**

2019 m. liepos 15 d. Nr. A- 2

Pasvalys

Su audito ataskaita galima susipažinti
Pasvalio rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu www.pasvalys.lt

Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba – biudžetinė įstaiga, prižiūrinti, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Kontrolės ir audito tarnyba teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą rajono bendruomenei, skatinti atskaitingumą, į rezultatus ir žmonių poreikius orientuotą valdymą, Savivaldybės turto, finansų valymo ir kontrolės sistemų pažangą.

Auditą atliko: Ilma Paliukėnaitė (grupės vadovė), Rima Juodokienė

Audito ataskaita pateikta: Pasvalio rajono savivaldybės tarybai, Pasvalio rajono savivaldybės Merui, Pasvalio rajono savivaldybės administracijai

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI		4
SANTRAUKA		5
IŽANGA		9
AUDITO REZULTATAI		11
1. SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS		11
1.1.	Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų	11
1.2.	Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų, bet pastebėjimų turėjome	14
2. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS		16
2.1.	Pagrindiniai Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai	16
2.2.	Programinio biudžeto modelis Savivaldybėje sukurtas, tačiau planavimo sistema dar turi trūkumų	19
2.3.	Savivaldybė nesilaikė reikalavimo nedidinti įsiskolinimo	21
3. LĖŠŲ IR TURTO NAUDOJIMO TEISĖTUMO VERTINIMAS		22
3.1.	Trūksta skaidrumo ir kontrolės vykdant viešuosius pirkimus	22
3.2.	Moksleivių pavėžėjimo organizavimo ir pajamų už paslaugas apskaičiavimo trūkumai	25
3.3.	Darbo apmokėjimo srityje, personalo valdyme, komandiruočių įforminime trūksta kontrolės, priemokos mokamos neteisėtai	27
3.4.	Pasvalio sporto mokykla vykdo su tiesiogine veikla nesuderintą, viešajam sektoriui nebūdingą veiklą	33
3.5.	Finansinė parama smulkiajam verslui – neefektyvi	34
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS		35
PRIEDAI		
1 priedas. Audito apimtis ir metodai		39
2 priedas. Viešojo sektoriaus subjektų, kuriuose atliktos pagrindinės audito procedūros, sąrašai		47
3 priedas. Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos raštai įstaigoms dėl audito rezultatų		48
4 priedas. Iškraipymų įtaka Savivaldybės KFAR		50

PAGRINDINIAI FAKTAI

78,1 mln. Eur

- tiek yra savivaldybės turto

3,4 mln. Eur

- tiek yra savivaldybės įsiskolinimų

28,5 mln. Eur

- tiek yra savivaldybės biudžeto įplaukų

28,0 mln. Eur

- tiek yra savivaldybės biudžeto išlaidų

9 metus sakome, kad finansinių ataskaitų duomenys iškraipyti

4 metus iš eilės sakėme, kad biudžeto ataskaitos neturi reikšmingų iškraipymų

4 metus iš eilės nustatome priemokų ir kitų išmokų mokėjimo pažeidimų

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vykdydami Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą¹, Biudžeto sandaros įstatymą² ir Vietos savivaldos įstatymo³ reikalavimą prižiūrėti, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai bei teikti Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo, atlikome Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, biudžeto vykdymo, lėšų bei turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimo auditą.

Auditas atliktas pagal Valstybinio audito reikalavimus⁴ ir Tarptautinius audito standartus⁵. Audito ataskaitoje pateikti tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausomos nuomonės dėl Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo pareiškiamos audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“ (39 psl.)

Pagrindiniai audito rezultatai

SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINYS

1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų

2018 metais buvo patikslinti duomenys apie turtą, tačiau dėl subjektų apskaitoje likusių neištaisytų ankstesnių auditų metu nustatytų iškraipymų, Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys dar neparodo teisingos Savivaldybei priklausančio turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertės.

- Netiksli biologinio turto vertė;
- Nebaigtas muziejinių vertybių įvertinimo procesas;
- Audituoti subjektai ne visais atvejais pasirinko tinkamus apskaitos metodus, ne laiku registravo ūkines operacijas, neinventorizavo ar inventorizavo tik dalį turto ir įsipareigojimų, o inventorizuoti turto likučiai nesutapo su apskaitos duomenimis, neteisingai apskaitė turtą, pajamas ir sąnaudas, darė kitas pavienes apskaitos klaidas.

Savivaldybės biudžetinių įstaigų apskaitos politikos ir sąskaitų planai nėra suderinti su konsoliduojančiu subjektu. Savivaldybėje naudojama apskaitos informacinė sistema automatiškai būdu neeksportuoja duomenų į VSAKIS, neužtikrina teisingo apskaitos duomenų perkėlimo į ataskaitas, todėl padidėja klaidų ir neatitikimų rizika ataskaitose (1.1 poskyris, 11 psl.).

2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų, bet pastebėjimų turėjome

¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 30 str. 1 d.;

² Biudžeto sandaros įstatymas, 2000-07-11 Nr. VIII-1821, 37 str. 3 d.;

³ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 27 straipsnio 1 dalis ir 9 dalies 10 punktas;

⁴ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija su vėlesniais pakeitimais);

⁵ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://www.lar.lt/new/page.php?514>);

Duomenys apie Savivaldybės biudžeto pajamas ir išlaidas nėra tikslūs, nes parodytos ne visos Savivaldybės biudžetinių įstaigų gautos pajamos ir išlaidos iš kitų valstybių, tarptautinių organizacijų ir ES fondų projektams vykdyti. Neteisingam išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsniui priskirtos institucinei socialinei globai panaudotos išlaidos (1.2 poskyris, 14 psl.).

SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS

3. Pagrindiniai Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

Savivaldybės 2018 metų biudžeto pajamų planas įvykdytas: surinkta 28 522,5 tūkst. Eur pajamų, padaryta 27 978,9 tūkst. Eur išlaidų. Didžiausią pajamų dalį sudarė mokesčiai (52 proc.), o išlaidų – darbo užmokestis ir valstybinio socialinio draudimo įmokos (55,2 proc.). Turtui ir investicijoms išleista 3 046,1 tūkst. Eur ir tai sudaro 10,9 proc. biudžeto išlaidų (2.1 poskyris, 16 psl.).

4. Programinio biudžeto modelis Savivaldybėje sukurtas, tačiau planavimo sistema dar turi trūkumų

Pastebėjome pozityvius planavimo sistemos Savivaldybėje pokyčius, strateginis planavimas nuolat tobulinamas, tačiau audito metu pateikėme pastabų dėl strateginio veiklos plano struktūros, vertinimo kriterijų kokybės, pasigedome aiškių veiklos prioritetų, planavimo dokumentuose trūksta susietumo ir aiškių loginių tarpusavio ryšių. Neužtikrinamas skaidrus ir aiškus Savivaldybės biudžeto rengimo procesas (2.2 poskyris 19 psl.).

5. Savivaldybė nesilaikė reikalavimo nedidinti įsiskolinimo

Bendra Savivaldybės skola per 2018 metus padidėjo 307,1 tūkst. Eur ir metų pabaigoje sudarė 3 350,5 tūkst. Eur. Įstaigų įsiskolinimas tiekėjams ir rangovams padidėjo Savivaldybės 337,5 tūkst. Eur ir metų pabaigoje sudarė 657,7 tūkst. Eur, iš jų 112,9 tūkst. Eur – pradelstos mokėtinos sumos (2.3 poskyris, 21 psl.).

LĖŠŲ IR TURTO NAUDOJIMO TEISĖTUMO VERTINIMAS

6. Trūksta skaidrumo ir kontrolės vykdant viešuosius pirkimus

Pirkimai organizuojami, atliekami ir informacija apie juos teikiama pažeidžiant teisės aktus, neužtikrinama sutarčių terminų kontrolė, nereikalaujama netesybų iš tiekėjų, nevykdančių įsipareigojimų. Savivaldybėje neužtikrinama viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė (3.1 poskyris, 22 psl.).

7. Mokinių pavėžėjimo organizavimo ir pajamų už paslaugas apskaičiavimo trūkumai

Savivaldybėje neužtikrinamas mokinių pavėžėjimas ir išlaidų kompensavimas Švietimo, Transporto lengvatų įstatymų numatyta tvarka ir būdais. Mokyklų turimi mokykliniai geltonieji autobusai naudojami neefektyviai, kai kurios mokinių vežiojimo organizavimo ir kelionės išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo nuostatos nėra aiškios, nesusietos tarpusavio loginiu ryšiu, o nustatyta pajamų apskaičiavimo už mokinių pavėžėjimą tvarka reikalauja neproporcingai didelių darbo sąnaudų ir neužtikrina teisingų pajamų apskaičiavimo. Savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius pavestos mokinių pavėžėjimo organizavimo, šių paslaugų

priežiūros ir kontrolės funkcijos nevykdė (3.2 poskyris, 25 psl.).

8. Darbo apmokėjimo srityje, personalo valdyme, komandiruočių įforminime trūksta kontrolės, priemokos mokamos neteisėtai

Trūksta vidaus kontrolės nustatant darbo užmokestį, skiriant priemokas, apskaičiuojant priedą už tarnybos stažą valstybei, apskaičiuojant kompensacijas už nepanaudotas atostogas atleidžiamiesiems darbuotojams, įforminant tarnybines komandiruotes. Švietimo įstaigose nustatytos Darbo apmokėjimo sistemos turi trūkumų, todėl teks jas patikslinti. Savivaldybės tarybos 2003 metais patvirtinta Valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymosi atostogų apmokėjimo tvarka neatitinka pasikeitusių teisės aktų reikalavimų. Savivaldybės administracijoje 5,7 tūkst. Eur priemokų valstybės tarnautojams buvo išmokėta neteisėtai. Negalėjome įsitikinti, kad įstaigoms nustatytas pareigybių skaičius yra optimalus, o darbuotojų darbo krūvis pakankamas (3.3 poskyris, 27 psl.).

9. Pasvalio sporto mokykla vykdo su tiesiogine veikla nesuderintą, viešajam sektoriui nebūdingą veiklą

Pasvalio sporto mokykla atlieka su tiesiogine veikla nesuderintą, viešajam sektoriui nebūdingą veiklą –teikia maitinimo, transporto nuomos paslaugas (3.4 poskyris, 33 psl.).

10. Finansinė parama smulkiąjam verslui – neefektyvi

Audito metu nustatėme, kad Pasvalio rajono savivaldybės smulkaus verslo rėmimo programai skirtos lėšos nepanaudojamos, 2018 metais 5 verslo subjektams skirta 1,2 tūkst. Eur paramos, todėl Smulkaus verslo rėmimo komisijai rekomendavome tobulinti programos nuostatus, kad programa būtų patraukli smulkiesiems verslininkams, o skirtos paramos poveikio rezultatai pamatuojami (3.5 poskyris, 34 psl.).

Rekomendacijos

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (35 psl.)

1. Biologinį turtą įvertinti ir apskaityti teisės aktų nustatyta tvarka (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Nustatyti vieningą apskaitos politiką ir sąskaitų planą visiems konsoliduojamiems subjektams (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
3. Ieškoti galimybių tobulinti taikomą apskaitos informacinę sistemą, kad duomenys į finansinių ataskaitų rinkinius ir VSAKIS būtų perkeliama automatiškai būdu (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
4. Nustatyti priemones (procedūras), užtikrinančias tinkamą vidaus kontrolės veikimą, kad būtų laikomasi subjekto principo ir apskaitoma tik tam subjektui priklausančios sąnaudos ir turtas (1-asis pagrindinis audito rezultatas).
5. Nustatyti tvarką, kuri užtikrintų teisingą gautų lėšų iš valstybės, kitų valstybių, tarptautinių organizacijų ir Europos Sąjungos apskaitą Ižde ir pateikimą BVAR (2-asis pagrindinis audito rezultatas).

6. Siekiant skaidraus ir aiškaus biudžeto sudarymo, tobulinti biudžeto rengimo procesą, papildyti Biudžeto rengimo tvarką (4-asis pagrindinis audito rezultatas).

7. Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės skola nedidėtų (5-asis pagrindinis audito rezultatas).

8. Numatyti vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad sudarytos pirkimų sutartys būtų paviešintos laiku (6-asis pagrindinis audito rezultatas).

9. Sugriežtinti sutarčių vykdymo kontrolę, o nevykdant sutarties sąlygų – taikyti sutarties vykdymo užtikrinimo priemones (6-asis pagrindinis audito rezultatas).

10. Siekiant efektyvaus biudžeto lėšų ir turto naudojimo, pakeisti mokinių pavėžėjimo organizavimo tvarką, kuri būtų pagrįsta racionaliomis darbo sąnaudomis, teisingu pajamų apskaičiavimu už atliktą paslaugą ir užtikrintų optimalų mokyklinių autobusų panaudojimą (7-asis pagrindinis audito rezultatas).

11. Iširti neteisėto priemonių paskyrimo aplinkybes ir įstatymų nustatyta tvarka išieškoti neteisėtai išmokėtas sumas (8-asis pagrindinis audito rezultatas).

12. Siekiant racionalaus biudžeto lėšų panaudojimo, valstybės biudžeto lėšas, skirtas savivaldybei perduotų funkcijų vykdymui, naudoti kaip darbo užmokesčio šaltinį, neskiriant priemonių forma (8-asis pagrindinis audito rezultatas).

13. Tobulinti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbo tvarkos reglamento nuostatas, susijusias su įsakymu projektu dėl priemonių ir premijų derinimo, siekiant užtikrinti tinkamą ir efektyvią skirtų asignavimų panaudojimo kontrolę (8-asis pagrindinis audito rezultatas).

14. Išanalizuoti 2003 metais Savivaldybės tarybos patvirtintą Valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymosi atostogų apmokėjimo tvarką, suderinti jos nuostatas su galiojančiais teisės aktais arba panaikinti (8 -asis pagrindinis audito rezultatas).

15. Išanalizuoti, ar Savivaldybės tarybos patvirtintas didžiausias leistinas pareigybių skaičius Savivaldybės įstaigose yra optimalus, stiprinti žmogiškųjų išteklių valdymo sistemą aukščiausiu lygiu biudžetinėse įstaigose, nustatyti pareigybių skaičiaus kriterijus ir užtikrinti nuolatinę žmogiškųjų išteklių analizę įstaigose (8 -asis pagrindinis audito rezultatas).

16. Spręsti klausimą dėl Pasvalio sporto mokyklos teikiamų paslaugų (maitinimo, transporto nuomos) nutraukimo, kurios nėra susijusios su tiesiogine įstaigos veikla ir nebūdingos viešajam sektoriui (9-asis pagrindinis audito rezultatas).

Santraukoje pateiktos tik sisteminių sprendimų ar tobulintino reglamentavimo reikalaujančios rekomendacijos. Šio audito metu subjektams raštuose (3 priedas) teikėme pastebėjimus apie nustatytas klaidas ir veikos trūkumus, rekomendavome juos taisyti. Subjektai ėmėsi veiksmų: taisė apskaitos klaidas, viešųjų pirkimų organizavimo trūkumus, tobulino reglamentavimą komandiruočių, apmokėjimo už vaikų išlaikymą ikimokyklinio ugdymo įstaigose, stiprino vidaus kontrolę numatydami papildomas priemones įvairiose veiklos srityse. Dėl ataskaitoje teikiamų pastebėjimų iki audito pabaigos neįgyvendintų rekomendacijų sąrašas, įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ 35 psl.

IŽANGA

Vadovaudamiesi teisės aktais atlikome 2018 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių, biudžeto vykdymo, lėšų bei turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo vertinimo auditą.

Savivaldybės tarybos kompetencija

Savivaldybės taryba tvirtina, o esant reikalui tikslina, Savivaldybės biudžetą, tvirtina Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinius, priima sprendimus dėl disponavimo Savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu ir valstybės perduotu turtu, nustato šio Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką⁶.

Savivaldybės administracijos kompetencija

Savivaldybės administracija, remdamasi įstatymais, Seimo patvirtintais savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais, Vyriausybės patvirtintomis biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, valstybinės statistikos duomenimis, patvirtintais Savivaldybės strateginio planavimo dokumentais, taip pat Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų programomis ir jų sąmatų projektais, parengia Savivaldybės biudžeto projektą ir teikia Savivaldybės tarybai tvirtinti⁷; organizuoja Savivaldybės biudžeto kasos operacijų vykdymą⁸; įstatymų nustatyta tvarka organizuoja Savivaldybės biudžeto pajamų, išlaidų ir kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja Savivaldybės turto valdymą ir naudojimą⁹; rengia Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį ir ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 31 dienos Savivaldybės metinį konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį pateikia Kontrolės ir audito tarnybai¹⁰. Savivaldybės administracijos direktorius Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja Savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja Savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už Savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja Savivaldybės turtą¹¹.

Konsoliduojami subjektai

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys (toliau – Savivaldybės KFAR) – Savivaldybės biudžetinių įstaigų, Savivaldybės viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų ir Savivaldybės išdo finansinių ataskaitų rinkiniai, sujungti viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų nustatyta tvarka ir teikiami kaip vienas viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys¹². Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS). Jų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS).

II lygio Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas konsolidavus III lygio

⁶ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 16 str. 2 d. 15, 17, 26, 27 p.

⁷ Biudžeto sandaros įstatymas, 2000-07-11 Nr. VIII-1821, 26 str. 1, 2 d., 35 str. 4 d.

⁸ Biudžeto sandaros įstatymas, 2000-07-11 Nr. VIII-1821, 27 str. 4 d.

⁹ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 30 str. 2 d. 3 p.

¹⁰ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 5 d., 32 str. 3 d.

¹¹ Vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 29 str. 8 d. 5 p.

¹² Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 31 d.

viešojo sektoriaus subjektų (toliau – VSS) finansines ataskaitas. Visi 2018 m. konsolidavimo procese dalyvaujantys VSS nurodyti finansų ministro įsakymu patvirtintoje konsolidavimo schemoje. Vadovaujantis ja, į 2018 metų Savivaldybės KFAR įtrauktos 31 Savivaldybės kontroliuojamų VSS finansinės ataskaitos, iš jų 28 biudžetinės įstaigos, 2 viešosios sveikatos priežiūros įstaigos ir Savivaldybės išdas (1 pav.). Taip pat rinkinyje atvaizduotas finansinis turtas, kurį sudaro Savivaldybei priklausantis 8 bendrovių kapitalas, iš jų: 4 kontroliuojamos uždarnosios akcinės bendrovės, kurios nėra priskiriamos prie VSS, 2 asocijuotieji subjektai ir 2 kiti subjektai. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija, remdamasi Savivaldybės biudžeto apskaitos duomenimis – į Savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais¹³. 2018 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas iš 40 asignavimų valdytojų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių (1 pav.).

1 pav. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniai

Šaltinis– Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba

Savivaldybės biudžeto paskirtis

Savivaldybės biudžetas – savarankiškas, Savivaldybės tarybos patvirtintas Savivaldybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams. Savivaldybių biudžetų lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų ar jų vykdomųjų institucijų patvirtintiems savivaldybių planavimo dokumentams įgyvendinti, biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir viešųjų paslaugų teikimui organizuoti. Lėšos valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti skiriamos iš valstybės biudžeto arba valstybės piniginių fondų ir perduodamos savivaldybėms kaip specialioji tikslinė dotacija¹⁴.

2018 m. metais Savivaldybės taryba patvirtino Savivaldybės biudžetą, kuriuo buvo patvirtintos 2018 metų Savivaldybės biudžeto pajamos ir asignavimai. Už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą neviršijant patvirtintų asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą atsako biudžeto asignavimų valdytojai¹⁵.

¹³ Biudžeto sandaros įstatymas, 2000-07-11 Nr. VIII-1821, 35 str. 4 d.

¹⁴ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 50 str. 3 ir 7 d.

¹⁵ Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 7 str.

AUDITO REZULTATAI

Audito metu audituotiems subjektams pateikėme 49 raštus (3 priedas) su pastebėjimais, kurie turėjo įtakos 2018 m. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui bei lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumui.

1. SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų

1. Nustatytų iškraipymų, kuriuos galėjome patikimai įvertinti (aiški klaida), sumos nėra reikšmingos ir kasmet mažėja, tačiau vis dar išlieka didelis mastas sumų, kurių teisingumo dėl įvairių priežasčių negalima buvo patvirtinti. Galime išskirti šias pagrindines klaidų rūšis: neįgyvendinti ankstesniais metais nustatyti reikšmingi iškraipymai, neteisingai apskaitomas ilgalaikis turtas, netinkamas pajamų ir sąnaudų pripažinimas bei grupavimas, neįsitikinama turto ir įsipareigojimų buvimu, apskaitomos ne to subjekto patirtos sąnaudos, finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamojo rašto priedai sudaromi ne pagal apskaitos registrų duomenis, daromos kitos pavienės klaidos (4 priedas).

Reikšminga duomenų dalis apie Savivaldybės turtą vis dar nepatikima

2. Stebime pažangą apskaitant savivaldybės turtą, tačiau reikšminga duomenų dalis apie jį, yra vis dar nepatikima. Savivaldybės KFAR, parengtas pagal galiojančius teisės aktus, dar neparodo teisingos Savivaldybei priklausančio turto vertės, nes subjektų apskaitoje nebuvo ištaisyti ankstesnių auditų metu nustatyti iškraipymai:
 - Savivaldybės KFAR atskleista netiksli biologinio turto vertė, nes dalis Savivaldybės parkų, skverų ir želdynų neužregistruoti apskaitoje.

Netiksli biologinio turto vertė

Dar 2015 metais pastebėjome¹⁶, kad Savivaldybės administracija neapskaitė biologinio turto, esančio Savivaldybės teritorijoje, t.y. parkų, skverų, saugotinių medžių. Savivaldybės administracija 2017 metais užpajamavo 68 vnt. biologinio turto simboline vieno euro verte, tačiau neįvertino tikrąja verte, 2018 metais 72 biologinio turto vienetus (210 ha ir 15 medžių) įvertino atkuriamąja verte. Tačiau ne visi Savivaldybėje esantys parkai, skverai ir želdynai įvertinti ir registruoti apskaitoje. Savivaldybės administracijos neįvertinta, apskaitoje neregistruota 133 parkų, skverų ir želdynų 177 ha.

Pažymime, kad Administracija imasi veiksmų ir 2019 m. II ketv. apskaitė Pasvalio miesto parką už 5 mln. 666 tūkst. Eur

- Didelė dalis kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitoje vis dar užregistruota simboline vieno euro, o ne tikrąja verte.

Dar nebaigtas muziejinių vertybių įvertinimo procesas

Kaip ir ankstesniais metais, 2018 m. Savivaldybės KFAR kilnojamųjų kultūros vertybių likutis neparodo tikrosios šio turto vertės, nes Pasvalio krašto muziejaus apskaitoje 13,2 tūkst. vnt. muziejinių vertybių užregistruota ne tikrąja, o simboline vieno euro verte. Nuo 2015 m. pradėta taikyti kilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo tikrąja verte metodika ir jau įvertinta 28,2 tūkst. vnt. (64 proc.) muziejinių vertybių. Planuojama baigti vertinti 2020 metais.

Dėl kultūros vertybių įvertinimo tikrąja verte reikšmingai padidėtų Savivaldybės KFAR finansinės būklės ataskaitoje nurodytos ilgalaikio materialiojo turto ir grynojo turto sumos.

¹⁶ Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2016-07-14 audito ataskaita Nr. A-9, 2.3.3. pastebėjimas (<http://www.pasvalys.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/kontroles-ir-audito-tarnyba/auditu-dokumentai/43>).

Apskaitoje neteisingai užregistruotos ūkinės operacijos

3. Nustatėme, kad Savivaldybės administracija ir Pavalio sporto mokykla neinventorizavo ar inventorizavo tik dalį turto ir įsipareigojimų, inventorizuoti ilgalaikio ir trumpalaikio turto likučiai, pagal panaudą gauto bei perduoto turto likučiai nesutapo su apskaitos duomenimis. Vadovaudamiesi teisės aktais VSS apskaitos duomenis turi pagrįsti turto ir įsipareigojimų inventorizavimo duomenimis¹⁷. Inventorizacija turi būti atlikta laiku, išsaugoti inventorizavimo duomenys, apskaitoje užregistruoti teisingi jos rezultatai, turto perteklius ir neišieškoti trūkumai.

Nustatyti trūkumai atliekant inventorizaciją

Pasvalio sporto mokykla neatliko pinigų (kas mėnesį), maisto produktų (kas ketvirtį), inventorizacijos kaip numato teisės aktai, o turto perduoto pagal nuomos sutartį inventorizacija neatlikta. Ilgalaikio nematerialiojo ir materialiojo turto (9,2 tūkst. Eur), naudojamo ūkinio inventoriaus (51,2 tūkst. Eur), medžiagų ir žaliavų (6,2 tūkst. Eur), pagal panaudos sutartis gauto turto (20,6 tūkst. Eur) inventorizacijos aprašų duomenys neatitinka apskaitos registrų duomenų. Įsipareigojimų – sukaupto nepanaudotų atostogų rezervo inventorizacija atlikta ne įsakyme nurodytai datai, o inventorizavimo aprašo duomenys neatitinka apskaitos registrų duomenų 20,2 tūkst. Eur. Gautinų sumų inventorizacijai gauti 3 (1,0 tūkst. Eur) iš 12 (10,1 tūkst. Eur) skolininkų suderinimo aktai, o 64 (43,6 tūkst. Eur) suderinimo aktai mokėtinoms sumoms negauti. Gautinų ir mokėtinų sumų inventorizavimo aprašai sudaryti nesivadovaujant Inventorizacijos taisyklių nuostatų, nenurodyta gautinos arba mokėtinios sumos atsiradimo data, suderinimo data.

Pasvalio sporto mokykloje buvo inventorizuotas dar 2011 metais nurašytas ir likviduotas turtas (15 vnt. 17,3 tūkst. Eur). Patikrinus šių ilgalaikio turto buvimo faktą, įstaigoje turto nerasta. Įstaigoje inventorizacijos atliekamos netinkamai, formaliai, neįsitikinama turto buvimu.

Savivaldybės administracijoje biologinio turto inventorizacija atlikta 2018-12-31 datai, nors direktoriaus įsakymu¹⁸ nebuvo pavesta ją atlikti; kai kuriose seniūnijose infrastruktūros statiniai (keliai) inventorizuoti du kartus. Savivaldybės administracija nekontroliuoja, ar panaudos/nuomos gavėjai pateikia pagal panaudą/nuomą gauto turto inventorizacijos aprašus, todėl galima teigti, kad Savivaldybės administracija neįsitikina turto buvimu. 34 (57 proc.) iš 60 panaudos/nuomos gavėjų nepateitė inventorizacijos aprašų 2.537,1 tūkst. Eur turto pradinei vertei.

4. Nustatėme, kad audituoti subjektai neteisingai apskaitė turtą. Vadovaudamiesi VSAFAS¹⁹, subjektai turi grupuoti informaciją apie turtą²⁰, finansavimo sumas, įsipareigojimus ir grynąjį turtą ir tokią informaciją pateikti finansinėse ataskaitose, kuri turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, sumų ir įsipareigojimų būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Neteisingai apskaitytas ar neapskaitytas turtas

Savivaldybės administracija atlikusi paprastojo remonto darbus, pripažino juos esminiu pagerinimu ir padidino pastatų vertę, nuo padidintos vertės skaičiavo nusidėvėjimą. Neužbaigtam ir nepradėtam eksploatuoti įrenginiui (vaikų žaidimo aikštei) skaičiavo nusidėvėjimą.

Savivaldybės administracija atliko kultūros vertybės – J. ir A. Stapulionių kapo (kultūros vertybių objekto Nr. 17015) restauravimo darbus ir pripažino sąnaudomis, tačiau ši kultūros vertybė nepaskaityta ilgalaikio turto apskaitoje.

¹⁷ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 19 str. 9 p.

¹⁸ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. lapkričio 7 d. įsakymas Nr. DV-683 „Dėl inventorizacijos komisijų sudarymo“;

¹⁹ 2-asis VSAFAS „Finansinės būklės ataskaita“.

²⁰ 8-asis VSAFAS „Atsargos“, 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 13-asis VSAFAS „Nematerialusis turtas“, 16-asis VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai išteklių“, 19-asis VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“;

Sporto mokykla apskaitė turta, kuris pagal teisės aktų reikalavimus negalėjo būti pripažintas ilgalaikiu turtu (vertė mažesnė nei 500 Eur), o atskirais atvejais registravo turtą vertė didesne ar mažesne nei nurodyta įsigijimo dokumentuose.

5. Nustatėme, kad audituojami subjektai neteisingai pripažino pajamas ir sąnaudas, sąnaudų grupavimas neatitinka teisės aktų reikalavimų²¹. Vadovaujantis VSAFAS²², subjektų veiklos rezultatų ataskaitoje pateikta informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto rezultatus, t.y. uždirbtas pajamas ir turėtas sąnaudas per ataskaitinį laikotarpį. Pajamos ir sąnaudos rodomos pagal veiklos pobūdį, t.y. pagrindinės veiklos, kitos veiklos, kad būtų aišku, iš kokių pajamų subjektas finansuoja savo vykdomą veiklą ir kokie atitinkamos veiklos rezultatai.

Pajamų ir sąnaudų pripažinimo ir grupavimo trūkumai

Atlikę audito procedūras, nustatėme, kad Pasvalio sporto mokykla atlieka su tiesiogine veikla nesuderintą, viešajam sektoriui nebūdingas maitinimo, transporto nuomos funkcijas. Už maitinimo paslaugas gautas pajamas pripažino pagrindinės veiklos kitomis pajamomis ir sąnaudomis (133,2 tūkst. Eur), o ne kitos veiklos pajamomis ir sąnaudomis.

Savivaldybės administracija atliko ir į sąnaudas nurašė ne jai priklausančių patalpų einamąjį remontą, nesivadovauta teisės aktų reikalavimais įtvirtinto subjekto principo²³.

Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka veiklos rezultatų ataskaitoje dėl neteisingai atliktų buhalterinių įrašų, nurašius bibliotekos fondą, transporto kurą ir atsargines dalis padidino sunaudotų ir parduotų atsargų savikainos sąnaudas (15,4 tūkst. Eur), o sumažino nurašytų sumų ir nuvertėjimo sąnaudas 10,6 tūkst. Eur, transporto sąnaudas 4,8 tūkst. Eur.

Negalėjome patvirtinti, kad Savivaldybės administracijos sąnaudos (180,6 tūkst. Eur) ir įsiskolinimai (102,5 tūkst. Eur) apmokant už moksleivių pavėžėjimą yra teisingi, negalėjome patvirtinti su moksleivių pavėžėjimo sąnaudomis tiesiogiai susijusių kompensacijų už nuostolingus maršrutus sąnaudų (556,6 tūkst. Eur) bei įsiskolinimo (112,2 tūkst. Eur) teisingumo. Savivaldybės administracija neregistravo koreguojamųjų poataskaitinių įvykių, t.y. neapskaitė 110,2 tūkst. Eur sąnaudų ir įsipareigojimų (atitinkamai finansavimo pajamų ir sukauptų gautinų sumų) pagal UAB Pasvalio autobusų parkas 2019 m. sausio mėn. pateiktą sąskaitą dėl papildomai apskaičiuotų pajamų už mokinių pavėžėjimą per 2018 metus (žr. audito ataskaitos 3.2. poskyris).

6. Savivaldybės KFAR duomenų teisingumas priklauso nuo VSS finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir šių duomenų pateikimo į VSAKIS. Teisingi buhalterinės apskaitos duomenys ir pagal juos parengtos finansinės ataskaitos privalo pateikti išsamiai ir objektyvią informaciją jos vartotojams – vadovams, specialistams ir piliečiams. Tik remiantis patikima informacija galima priimti sprendimus dėl efektyvaus įstaigos turto – finansinių išteklių, trumpalaikio ir ilgalaikio turto, atsargų – naudojimo.
7. Savivaldybės biudžetinių įstaigų apskaitos politikos ir sąskaitų planai nėra suderinti su konsoliduojančiu subjektu. Dėl Savivaldybės biudžetinėse įstaigose taikomų apskaitos politikų nevienodumo pastebėjimus Savivaldybės administracijai teikėme ir ankstesniais metais, rekomendavome²⁴ nustatyti vieningą apskaitos politiką konsoliduojamiems subjektams.

Savivaldybės administracijos veiksmai

Planuota bendrą apskaitos politiką parengti iki 2018 m. rugsėjo 1 d., prašyta rekomendacijos įgyvendinimo terminą pratęsti iki 2019 m. birželio 1 d., tačiau iki šiol bendra apskaitos politika neparengta.

²¹ 11-asis VSAFAS „Sąnaudos“;

²² 3-asis VSAFAS „Veiklos rezultatų ataskaita“ 5, 11 p.;

²³ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo 4 str. 2 d. 1 p., 1-ojo VSAFAS 17 p.;

²⁴ Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2016-07-14 audito ataskaita Nr. A-9, 7.1. pastebėjimas (<http://www.pasvalys.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/kontroles-ir-audito-tarnyba/auditu-dokumentai/43>).

8. Savivaldybėje naudojama apskaitos programa nepritaikyta automatinio būdu teikti duomenis į VSAKIS, neužtikrina teisingo apskaitos duomenų perkėlimo į Pinigų srautų ataskaitą. Keliant duomenis rankiniu būdu padidėja klaidų ir neatitikimų rizika. Savivaldybės administracijai rekomendavome²⁵ ieškoti galimybių tobulinti taikomą apskaitos programą, kad būtų galima automatinio būdu sudaryti ataskaitas ir teikti duomenis VSAKIS.
9. Audito metu nustatėme, kad kai kuriose subjektuose dėl bendros apskaitos politikos nebuvimo, dėl apskaitos programos netobulumo, į finansinių ataskaitų rinkinio ataskaitas patenka ne visi duomenys iš apskaitos registru, arba grupės subjektuose tos pačios ūkinės operacijos apskaitoje registruojamos skirtingai.

Aiškinamojo rašto priedų sudarymo klaidos

Pasvalio socialinių paslaugų centras, Visuomenės sveikatos biuras sudarydami aiškinamojo rašto Atsargų vertės pasikeitimo per ataskaitinį laikotarpį priedą, neįtraukė dalies įsigytų atsargų, atitinkamai ir dalies sunaudotų veikloje atsargų vertės (37,4 tūkst. Eur). Apskaitos programa formuodama ataskaitas neįtraukė medžiagų ir žaliavų įsigijimų, atitinkamai ir nurašymų, o Pasvalio socialinių paslaugų centras pagal įstaigos patvirtintą apskaitos politiką, iš karto į sąnaudas nurašė 16,1 tūkst. Eur atsargų vertę, t.y. kai įsigyjamų atsargų vertė neviršijo 15 Eur.

10. Audito metu nustatėme, kad subjektai klaidingai sudarė aiškinamojo rašto 12-ojo ir 8-ojo VSAFAS priedus, nurodydami įsigytą turtą kaip neatlygintinai gautą, arba atvirkščiai, nurodydami tą patį neatlygintinai gautą turtą du kartus, arba nurodydami kitose eilutėse nei numato VSAFAS. Audituojami subjektai darė kitas apskaitos ir aiškinamojo rašto priedų pildymo klaidas (4 priedas).

1.2. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje nėra reikšmingų klaidų, bet pastebėjimų turėjome

11. Pagal Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą²⁶ Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinyje, sudarytame taikant pinigų principą²⁷, pateikiami Savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys. 2018 m. Savivaldybės biudžeto įplaukos sudarė 27,5 mln. Eur, o įskaitant skolintas lėšas ir nepanaudotus 2018 metų pradžios lėšų likučius – 28,5 mln. Eur. Išlaidos – 27,9 mln. Eur. 2018 metų valstybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas pagal teisės aktų reikalavimus ir atitinka duomenis, iš kurių jis sudarytas, tačiau parodytos ne visos pajamos ir neišvengta biudžeto išlaidų ekonominės klasifikacijos klaidų.
12. Savivaldybės Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.) neparodyta 207,9 tūkst. Eur įstaigų gautos ir panaudotos iš kitų valstybių, tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos paramos lėšų.

Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.) parodyta:

1.3.4.2.1.4 eilutėje – dotacijos turtui įsigyti iš Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų – 602,3 tūkst. Eur pajamų, kurių sudaro Savivaldybės administracijos gautos ir panaudotos lėšos investiciniams projektams vykdyti.

²⁵ Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2016-07-14 audito ataskaita Nr. A-9, 7.3. pastebėjimas (<http://www.pasvalys.lt/lt/struktura-ir-kontaktai/kontroles-ir-audito-tarnyba/auditodokumentai/43>)

²⁶ 2 str. 17 d. ir 22 str. 4 d.

²⁷ 3 str. 3 d.

1.3.4.1.1.4 eilutėje – dotacijos einamiesiems reikalams iš Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų – 277,3 tūkst. Eur pajamų, iš kurių 93,4 tūkst. Eur – dotacija Savivaldybės neformaliai vaikų švietimui ir 193,9 tūkst. Eur – Savivaldybės administracijos gautos ir panaudotos lėšos investiciniams projektams vykdyti.

Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.) neparodyta:

2018 metais Savivaldybės įstaigos projektų vykdymui iš kitų valstybių, tarptautinių organizacijų, Europos Sąjungos gavo ir panaudojo 207,9 tūkst. Eur paramos lėšų, kurias sudaro: 200,1 tūkst. Eur Europos Sąjungos parama (neskaitant „Erasmus“ projektų), iš jų 105,6 tūkst. Eur turtui įsigyti ir 94,5 tūkst. Eur – einamiesiems reikalams; 7,8 tūkst. Eur tarptautinė parama einamiesiems tikslams.

13. Dėl nepakankamai išsamių Klasifikacijos²⁸ paaiškinimų apie Savivaldybės įstaigų tiesiogiai gautų pajamų iš valstybės biudžeto finansuojamų įstaigų projektams vykdyti apskaitymą Ižde ir atskleidimą ataskaitose, negalime patvirtinti, kad visos Savivaldybės įstaigų gautos pajamos projektams įgyvendinti yra apskaitytos Ižde ir atskleistos Savivaldybės Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.)

Įstaigų pateiktais duomenimis iš valstybės biudžeto finansuojamų įstaigų (Lietuvos kultūros taryba, Kūno kultūros ir sporto departamentas, Jaunimo reikalų departamentas prie SAD ministerijos ir pan.) projektams įgyvendinti 2018 metais Savivaldybės įstaigos gavo 35,3 tūkst. Eur, iš jų 1,0 tūkst. Eur – turto įsigijimui ir 34,3 tūkst. Eur – einamiesiems tikslams.

Biudžetinių įstaigų gautos ir panaudotos pajamos projektams vykdyti, neapskaitytos Ižde ir Savivaldybės Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.) neparodytos.

14. Finansų ministerijos nuomone²⁹ savivaldybės turėtų nusistatyti tvarką, koku būdu savivaldybei pavaldžios įstaigos turėtų pateikti savivaldybės išdui informaciją apie iš valstybės biudžeto gautas ir panaudotas ES ir kitos tarptautinės paramos lėšas.
- Mūsų nuomone, siekiant, kad subjektai vienodai ir teisingai atskleistų informaciją, ataskaitų duomenys būtų informatyvūs ir palyginami, Finansų ministerija turėtų pateikti išsamesnį išaiškinimą dėl biudžetinių įstaigų tiesiogiai gaunamos paramos iš valstybės įstaigų, kitų valstybių, tarptautinių organizacijų ir Europos Sąjungos.
15. Savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyrius Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje 270,3 tūkst. Eur išlaidų už institucinę socialinę globą neteisingai apskaitė ir parodė išlaidų ekonominės klasifikacijos 2.2.1.1.1.30. „Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos“ straipsnyje, kai turėjo apskaityti 2.7.2.1.1.1 "Socialinė parama pinigais" straipsnyje.
- Socialinės paramos ir sveikatos skyrius atsižvelgė į audito metu pateikus pastebėjimus, nuo 2019 m. sausio 1 d. institucinei globai skirtas išlaidas apskaito teisingame išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje.

²⁸ Finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 1K-184 "Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo" (pakeitimas 2018 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 1K-381).

²⁹ <https://finmin.lrv.lt/veiklos-sritys/savivaldybiu-duk>.

2. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS

2.1. Pagrindiniai Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

16. Pasvalio rajono savivaldybės tarybos patvirtintas (su patikslinimais) 2018 metų savivaldybės biudžetas:

- 28 514,1 tūkst. Eur, (įskaitant 680,0 tūkst. Eur – planuojamas skolintis lėšas ir 343,2 tūkst. Eur – metų pradžios lėšų likutį);
- 28 514,1 tūkst. Eur asignavimų.

Pasvalio rajono savivaldybės 2018 metų biudžeto įvykdymas:

- į Savivaldybės biudžetą gauta 28 522,5 tūkst. Eur pajamų;
- panaudota 27 978,9 tūkst. Eur asignavimų;
- 2018 metų pabaigoje nepanaudotų lėšų likutis – 543,6 tūkst. Eur.

Savivaldybės įsipareigojimai 2018 metų pabaigoje:

- bendra skola – 3 350,5 tūkst. Eur;
- Savivaldybės biudžetinių įstaigų įsiskolinimai – 657,7 tūkst. Eur, iš jų 112,9 tūkst. Eur pradelstos mokėtinos sumos, t.y. jos neapmokėtos ilgiau kaip 45 dienos.

Pasvalio rajono savivaldybės 2018 metų biudžetas patvirtintas laikantis Biudžeto sandaros įstatymo reikalavimų.

Savivaldybės biudžeto pajamos

17. Savivaldybės taryba patvirtino³⁰ Pasvalio rajono savivaldybės 2018 metų biudžetą – 25 861,1 tūkst. Eur pajamų, įskaitant metų pradžios biudžeto likutį 343,2 tūkst. Eur ir planuojamą Savivaldybės biudžeto skolinimosi galimybę - 680,0 tūkst. Eur. Savivaldybės tarybos sprendimais³¹ biudžetas buvo tikslintas keturis kartus ir padidintas 2 653,0 tūkst. Eur. Patikslintas 2018 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas sudarė 28 514,1 tūkst. Eur (įskaitant 680,0 tūkst. Eur – planuojamas skolintis lėšas ir 343,2 tūkst. Eur – metų pradžios lėšų likutį).

2018 metų Savivaldybės biudžeto pajamų planas įvykdytas, gauta 28 522,5 tūkst. Eur pajamų arba 8,4 tūkst. Eur daugiau, negu planuota. 2018 metus lyginant su 2017 metais, Savivaldybės biudžeto pajamos padidėjo 2 796,2 tūkst. Eur, t.y. 11,3 proc.

2018 metais didžiausią pajamų dalį sudarė mokesčiai (52 proc.). Lyginant su 2017 metais, pajamos iš mokesčių padidėjo 2 269,2 tūkst. Eur (19 proc.). Padidėjimą lėmė gyventojų pajamų mokesčio padidėjimas 2 043,7 tūkst. Eur ir turto mokesčių padidėjimas 340,2 tūkst. Eur dėl padidėjusių žemės mokesčio ir nekilnojamojo turto mokesčių pajamų.

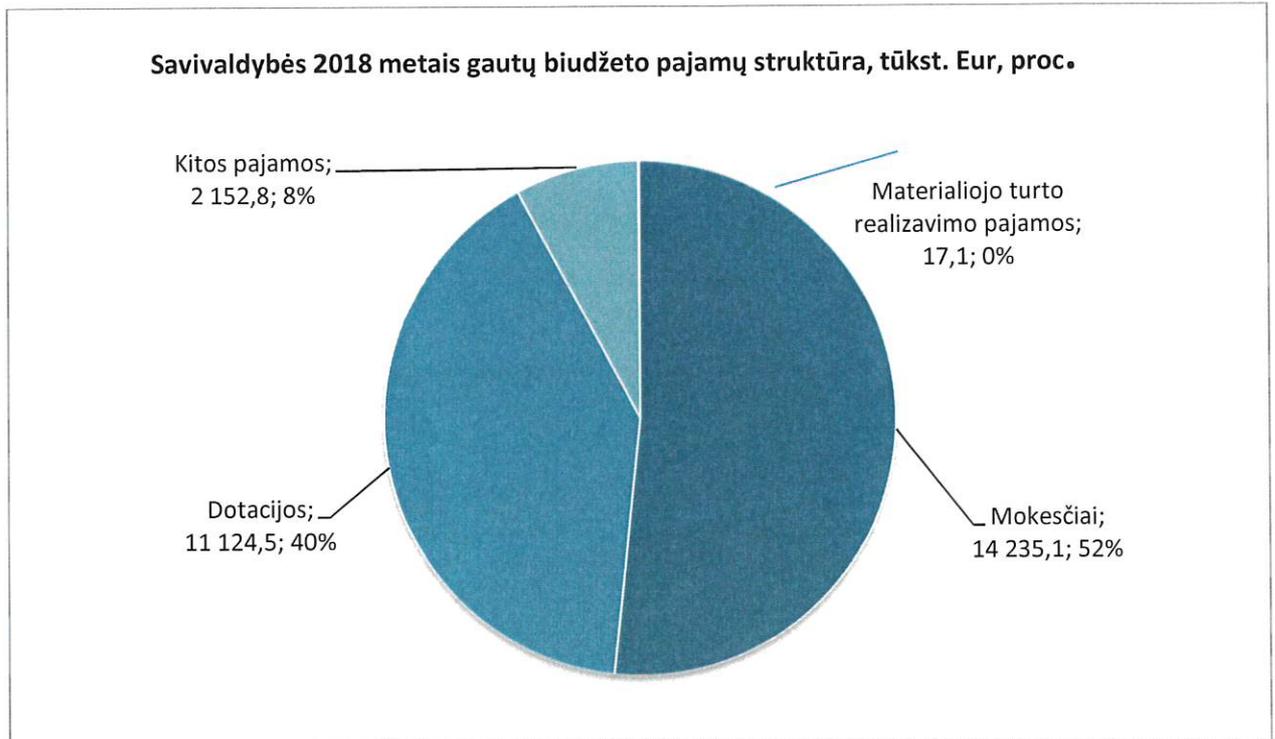
Dotacijos 2018 metų biudžeto pajamose sudarė 40 proc., lyginant su 2017 metais sumažėjo 135,2 tūkst. Eur (1 proc.).

Kitos pajamos 2018 metais sudarė 8 proc. nuo visų biudžeto pajamų, o lyginant su 2017 metais, padidėjo 682,4 tūkst. Eur (46 proc.) dėl 2017 metų pabaigoje įvestos vietinės rinkliavos už atliekų surinkimą ir tvarkymą.

Materialiojo turto realizavimo pajamų 2018 metais gauta 17,1 tūkst. Eur, lyginant su 2017 metais sumažėjo daugiau negu per pusę – 20,3 tūkst. Eur, nes pajamų už žemės pardavimą gauta 22,1 tūkst. Eur mažiau.

³⁰ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 14 d. sprendimas Nr. T1-23

³¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. birželio 26 d. sprendimas Nr. T1-130; rugsėjo 26 d. Nr. T1-197; lapkričio 21 d. Nr. T1-231; gruodžio 19 d. Nr. T1-241

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, pagal Savivaldybės Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 1-sav.) pateiktus duomenis.

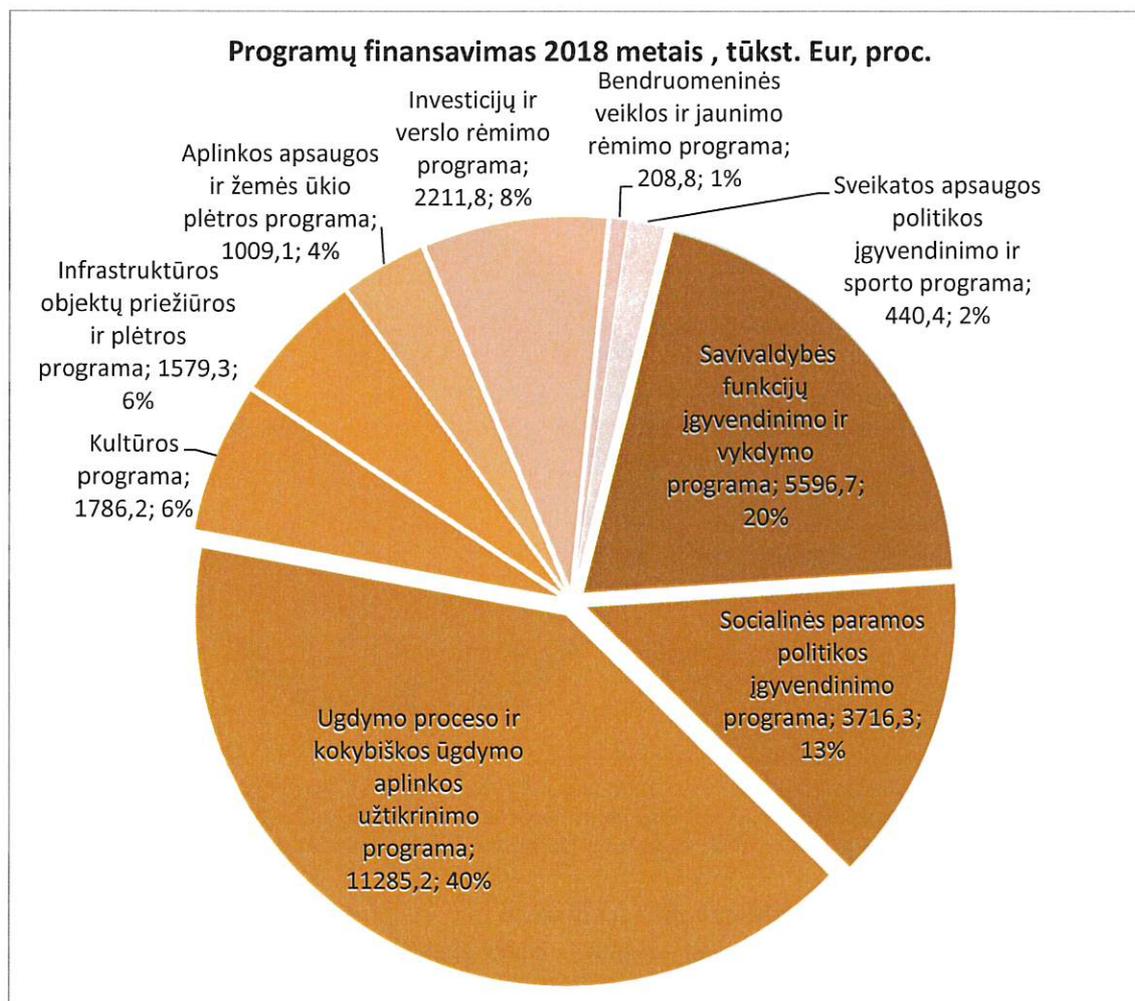
18. 2018 metais neįvykdyti pajamų straipsniai:

- materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamų – planuota surinkti 26 tūkst. Eur, surinkta 17,1 tūkst. Eur, įvykdyta tik 65,8 proc.;
- paveldimo turto mokesčio planuota 10,8 tūkst. Eur, gauta 8,0 tūkst. Eur, įvykdyta 74 proc.;
- nekilnojamojo turto mokesčio planuota 418 tūkst. Eur, gauta 416,6 tūkst. Eur, įvykdyta 99,7 proc.;
- dotacijų valstybinėms (perduotoms savivaldybei) funkcijoms atlikti planuota 2 598,8 tūkst. Eur, gauta 2 584,9 tūkst. Eur, įvykdyta 99,5 proc.;
- valstybės biudžeto dotacijų turtui įsigyti planuota 709,6 tūkst. Eur, gauta 682,8 tūkst. Eur, įvykdyta 96,2 proc.;
- dotacijų iš Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės paramos planuota 713,5 tūkst. Eur, gauta 602,3 tūkst. Eur, įvykdyta 84,4 proc. (pažymime, kad šios pajamos parodytos 207,9 tūkst. Eur mažesnės, nes neįtraukta įstaigų gauta Europos Sąjungos ir tarptautinių organizacijų parama (žr. šios ataskaitos 1.2 poskyrį);
- pajamų už įstaigų teikiamas paslaugas planuota 1 034,5 tūkst. Eur, gauta 1 000,4 tūkst. Eur, įvykdyta 96,7 proc.

2018 metais buvo numatyta skolintis 680,0 tūkst. Eur, o prisiimta skolinių įsipareigojimų už 649,8 tūkst. Eur., t.y. 30,2 tūkst. Eur mažiau.

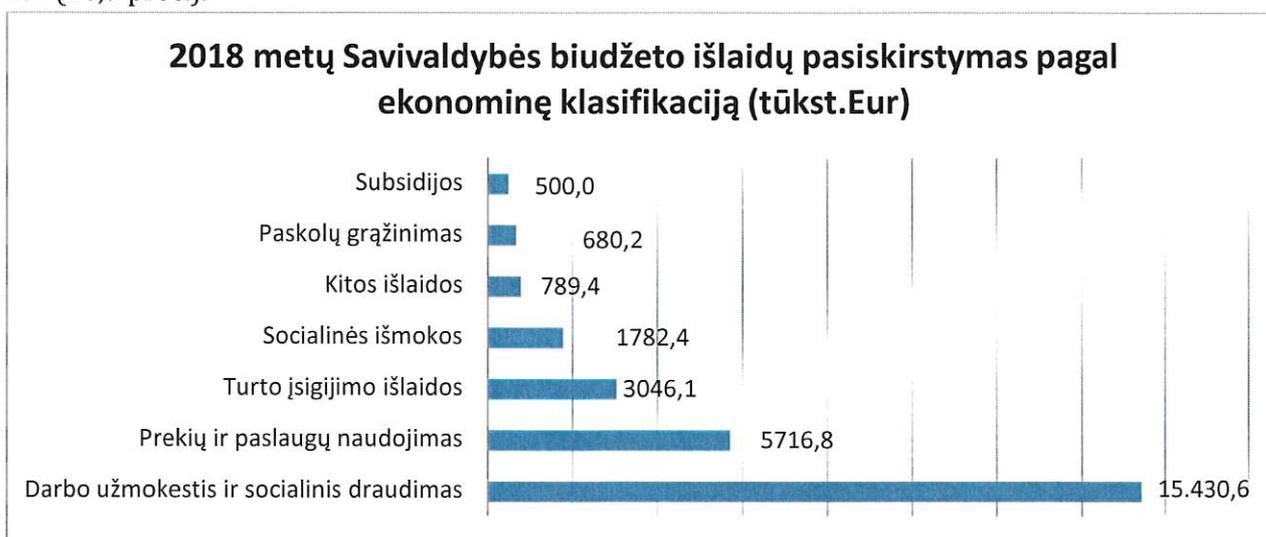
Savivaldybės biudžeto išlaidos

19. Savivaldybės 2018 metų biudžeto patikslintas išlaidų planas – 28 514,1 tūkst. Eur. 27 833,8 tūkst. Eur paskirstyta 40 asignavimų valdytojų vykdomai veiklai finansuoti, iš jų 6,0 tūkst. Eur – UAB „Pasvalio knygos“ nuostoliams dengti; 680,3 tūkst. Eur skirta paskolų grąžinimui. Savivaldybės išlaidos panaudotos 9-ių programų vykdymui.

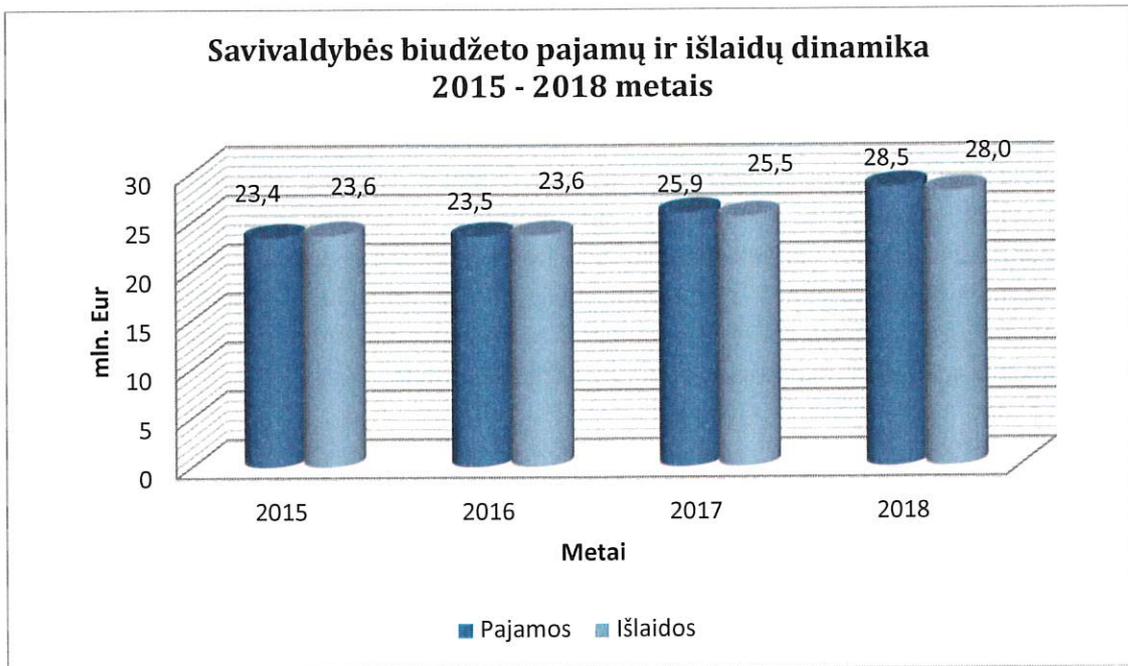
Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, pagal Pasvalio rajono savivaldybės tarybos patvirtinto (su visais patikslinimais) 2018 metų Savivaldybės biudžeto duomenis

20. Pagal ekonominę klasifikaciją didžiausią 2018 metų Savivaldybės biudžeto išlaidų dalį (55,2 proc.) sudarė išlaidos darbo užmokesčiui ir valstybinio socialinio draudimo įmokoms – 15 430,6 tūkst. Eur, prekėms ir paslaugoms įsigyti – 5 716,8 tūkst. Eur (20,5 proc.), turtui įsigyti – 3 046,1 tūkst. Eur (10,9 proc.).

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, pagal Savivaldybės Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2-sav.) pateiktus duomenis

21. Savivaldybės biudžeto pajamos ir išlaidos 2015-2018 metų laikotarpiu tolygiai didėjo. Per keturis metus biudžeto pajamos padidėjo 5, 1 mln. Eur, išlaidos – 4,4 mln. Eur.

Šaltinis: Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba

22. 2018 metais grąžinta 14,0 tūkst. Eur nepanaudotų specialiųjų tikslinių dotacijų, iš jų: 7,3 tūkst. Eur socialinėms paslaugoms finansuoti; 5,0 tūkst. Eur socialinėms išmokoms ir kompensacijoms skaičiuoti ir mokėti (laidojimo pašalpos); 1,4 tūkst. Eur vaiko teisių apsaugai; 0,2 tūkst. Eur socialinei paramai mokiniams teikti; 0,1 tūkst. Eur nuomojamo būsto kompensacijoms mokėti.

2.2. Programinio biudžeto modelis Savivaldybėje sukurtas, tačiau planavimo sistema dar turi trūkumų

23. Vietos savivaldos įstatymu³² nustatyta privaloma planavimo sistema savivaldybėse, kurią sudaro teritorijų, strateginis ir finansinis planavimas.

Privalomi savivaldybės strateginio planavimo dokumentai:

Strateginis plėtros planas³³, atskirų ūkio šakų (sektorių) plėtros programos ir Savivaldybės strateginis veiklos planas. Lietuvos Respublikos Vyriausybė patvirtino Strateginio planavimo rekomendacijas³⁴ (toliau –Rekomendacijos), pagal kurias kasmetinis biudžeto planavimo procesas prasideda prioritetų nustatymu³⁵. Programos rengiamos strateginiams tikslams įgyvendinti.

Programinio biudžeto modelis Savivaldybėje iš esmės yra sukurtas³⁶. Savivaldybei priskirtų funkcijų vykdymas finansuojamas iš biudžeto pagal programas, kuriose nurodomi tikslai,

³² Trečiasis (1) skirsnis „Planavimas ir planai savivaldybėje“.

³³ Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų 16 punktas.

³⁴ Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimas Nr. 1435 „Dėl strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų patvirtinimo“.

³⁵ Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų 19 punktas.

³⁶ Pasvalio rajono savivaldybės taryba patvirtino Pasvalio rajono plėtros iki 2020 metų planą, Pasvalio rajono savivaldybės 2018-2020 metų veiklos planą, Pasvalio rajono savivaldybės 2018 metų biudžetą.

uždaviniai, priemonės ir jų įgyvendinimo vertinimo kriterijai. Įstaigos atsiskaito už savo veiklą Savivaldybės tarybai, kasmet patengiamos ir pateikiamos Savivaldybės tarybai ataskaitos apie Strateginio veiklos plano (toliau – Veiklos planas) ir Strateginio plėtros iki 2020 metų plano (toliau – SPP) įgyvendinimą.

24. Tam, kad strateginis planavimas nebūtų tik formalus procesas, bet tarnautų skaidriam, atsakingumu pagrįstam viešojo sektoriaus valdymui ir tinkamų valdymo sprendimų priėmimui, kad visuomenė ir sprendimus priimančios Savivaldybės tarybos nariai būtų tinkamai informuoti apie Savivaldybės veiklos rezultatus, Kontrolės ir audito tarnyba ne kartą rekomendavo rengiant Savivaldybės strateginio planavimo dokumentus, vadovautis Rekomendacijomis, nustatyti konkrečius ir aiškius veiklos prioritetus, kurie parodytų planuojamus pokyčius ir poveikį Savivaldybės bendruomenės gyvenimui. Sisteminius pokyčius inicijuojančios rekomendacijos reikalauja ilgesnio laiko, todėl Savivaldybės administracija numato jas įgyvendinti patvirtinus Pasvalio rajono strateginį plėtros planą 2021-2027 metams.
25. Audito metu nustatėme, kad strateginio planavimo procesas tobulinamas, tačiau Rekomendacijomis vadovaujamasi tik iš dalies: veiklos plano struktūra neatitinka Rekomendacijų³⁷, nenustatyti veiklos prioritetai; strateginio planavimo dokumentuose trūksta susietumo ir aiškių loginių tarpusavio ryšių;

Pavyzdžiai

Veiklos plano 9 programos „Sveikatos apsaugos politikos įgyvendinimo ir sporto programa“ tikslas – plėtoti asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, gerinti jų kokybę, propaguoti sveiką gyvenimą ir fizinį aktyvumą. Pagal aprašymą, programa skirta Strateginio plėtros iki 2020 metų plano (toliau–SPP) 2.2.1. uždaviniui –gerinti teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, kokybę ir saugą; 2.2.2. uždaviniui – plėsti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas, gerinti jų kokybę, propaguoti sveiką gyvenimą ir 2.2.3. uždavinio – teikti gyventojų poreikius atitinkančias socialines paslaugas, mažinti socialinę atskirtį įgyvendinti. SPP 2.2.1. uždavinio įgyvendinimui priemonės ir finansavimas 239,1 tūkst. Eur numatyta Veiklos plano 7 programos „Investicijų ir verslo rėmimo programa“ 2 tikslo 1 uždavinyje.

Veiklos plano 5 programos „Infrastruktūros objektų priežiūros ir plėtros programa“ 5.01.02.01 priemonei „Miesto ir rajono gatvių tvarkymas“ lėšos nenumatytos, o Savivaldybės biudžete kelių priežiūros ir plėtros programai vykdyti einamiesiems tikslams skirta 497,6 tūkst. Eur, o turto kūrimui – dar 597,6 tūkst. Eur.

SPP 2.2.2 uždavinio įgyvendinimui priemonė numatyta Veiklos plano 6 programoje 6.01.01.13 „Visuomenės sveikatos rėmimas“, kurios įgyvendinimui skirta 9,1 tūkst. Eur. Nors pagal programos aprašymą, 6 programa „Aplinkos apsaugos ir žemės ūkio plėtros programa“ neskirta SPP 2 strateginės srities uždaviniams įgyvendinti.

- vertinimo kriterijų kokybė nepakankama;

Pavyzdys

Strateginio plėtros iki 2020 metų plano 2.1. tikslas - tobulinti švietimo sistemos efektyvumą ir prieinamumą, didinti vaikų ir jaunimo užimtumą (3 programa). Efekto kriterijus - mokinių, įgijusių pradinį/pagrindinį/vidurinį išsilavinimą dalis, nuo baigusių atitinkamą programą mokinių skaičiaus (proc.). Kriterijus neturi sąsajos su strateginio tikslu ir neatspindi strateginio tikslo pasiekimo lygio.

2 programos „Socialinės paramos politikos įgyvendinimo programa“ tikslas - teikti teisės aktais nustatytą piniginę socialinę paramą ir gyventojų poreikius atitinkančias socialines paslaugas, mažinant socialinę atskirtį. Rezultato kriterijus -socialinei sričiai skiriamų lėšų suma, tekanti vienam Pasvalio rajono gyventojui (Eur). Socialinės paramos politikos įgyvendinimo programa neturi programoms būdingų bruožų – nerodo intervencijų, kuriomis siekiama baigtinių tikslų, ir yra skirta mokėti įvairioms išmokoms ir (ar) išmokėjimams. Tokiai programai dirbtinai kuriami ne tik kriterijai, bet ir

³⁷ Rekomendacijų 16-29 p.

tiksiai, uždaviniai bei priemonės. Tuomet planavimas tampa savitiksliu, didinama administracinė našta planavimą, stebėseną ir atsiskaitymą vykdančioms darbuotojoms, nesukuriant pridėtinės vertės nei programą įgyvendinančiai, nei sprendimus priimančioms institucijoms.

6 programos „Aplinkos apsaugos ir žemės ūkio plėtros programa“ tikslas - didinti atliekų tvarkymo sistemos efektyvumą ir gerinti aplinkos kokybę. Rezultato kriterijai - atnaujintų melioracijos sistemų dalis tarp visų melioracijos sistemų (proc.); Aplinkos apsaugos rėmimo specialiajai programai įgyvendinti numatomų skirti lėšų pokytis (lyginant su ankstesniais metais) (proc.). Kriterijai neatspindi programos tikslo pasiekimo ir naudos tiesioginiams programos naudotojams.

Savivaldybės biudžeto rengimo procese trūksta skaidrumo

26. Savivaldybės tarybos sprendimu³⁸ nustatyta, kad Savivaldybės biudžetas rengiamas Savivaldybės administracijos direktoriaus nustatyta tvarka. Administracijos direktorius patvirtintas³⁹ Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto projekto rengimo tvarkos aprašas nėra išsamus. Savivaldybės biudžeto projektą parengti ir pateikti svarstyti Savivaldybės tarybos komitetams ir Savivaldybės tarybai pavesta vienam Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui – Finansų skyriaus vedėjui⁴⁰. Neužtikrinamas skaidrus ir aiškus savivaldybės biudžeto rengimo procesas.

Biudžeto projekto rengimo trūkumai

Neregamentuota išlaidų poreikio suderinimo su Savivaldybės administracijos kuruojančiu skyriumi procedūra (derinimo žymos ar pan.); neaptartas seniūnijų lėšų poreikio projektų derinimas; neregamentuotas Savivaldybės administracijos skyrius kuris derina lėšų poreikį ilgalaikio turto remontui, įsigijimui ir kt. Nesudaryta komisija biudžeto projekto svarstymui, nenumatytos parengto biudžeto projekto aptarimo procedūros, todėl neaišku, kas priima sprendimus dėl išlaidų sumažinimo, kai lėšų poreikis viršija planuojamas biudžeto pajamas, nes Savivaldybės tarybos komitetams svarstyti pateikiamas jau subalansuotas (su sumažintu lėšų poreikiu) biudžeto projektas.

2.3. Savivaldybė nesilaikė reikalavimo nedidinti įsiskolinimo

27. Savivaldybės skola 2018 metų pabaigoje sudarė 3 350,5 tūkst. Eur ir, palyginti su 2017 m. padidėjo 307,1 tūkst. Eur, t.y. 10 proc. Savivaldybės įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms gražinti) per 2018 metus padidėjo 337,5 tūkst. Eur. Savivaldybė nesilaikė įstatymo⁴¹ reikalavimo nedidinti įsiskolinimo.

Savivaldybės skolos

Savivaldybės paimtų paskolų likutis per 2018 metus sumažėjo 30,4 tūkst. Eur, nuo 2 723,2 tūkst. Eur metų pradžioje iki 2 692,8 tūkst. Eur metų pabaigoje.

Savivaldybės finansinės nuomos (lizingo) skola padidėjo 28,0 tūkst. Eur ir sudarė 41,6 tūkst. Eur metų pabaigoje.

Savivaldybės biudžetinių įstaigų įsiskolinimai per 2018 metus padidėjo 337,5 tūkst. Eur, nuo 320,2 tūkst. Eur metų pradžioje iki 657,7 tūkst. Eur metų pabaigoje.

Savivaldybės biudžetinės įstaigos turėjo 112,9 tūkst. Eur ilgalaikių įsiskolinimų, t.y. ilgesnių nei 45 dienas.

³⁸ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. T1-141 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintų Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių 5 p.

³⁹ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. sausio 12 d. įsakymas Nr. DV-19

⁴⁰ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. vasario 30 d. įsakymu Nr. DV-95 patvirtinto Finansų skyriaus vedėjo pareigybės aprašymo 4 p. „Rengia Savivaldybės biudžeto projektą ir teikia svarstyti Savivaldybės tarybos komitetams ir Savivaldybės tarybai“;

2018 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. DV-795 patvirtinto Finansų skyriaus vedėjo pareigybės aprašymo 5.3 p. (formuluotė tokia pati).

⁴¹ Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2017-12-12 Nr. XIII-868, 13 straipsnio 3 d.

28. Savivaldybė 2018 metais laikėsi Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁴² 13 straipsnio 1 dalyje nustatytų skolos, skolinimosi ir garantijų limitu.

Savivaldybės skolinimasis ir paskolų grąžinimas 2018 metais

Savivaldybės kontrolieriui pateikus išvadą⁴³ ir Savivaldybės tarybai pritarus⁴⁴, 2018 m. liepos mėn. sudaryta kreditavimo sutartis su AB SEB banku dėl 610,0 tūkst. Eur ilgalaikės paskolos investiciniams projektams finansuoti.

2018 metais paimta 649,8 tūkst. Eur, iš jų: 69,4 tūkst. Eur ilgalaikių paskolų pagal 2017 metais sudarytą sutartį ir 580,5 tūkst. Eur pagal 2018 metais sudarytą sutartį.

Per 2018 metus grąžinta paskolų 680,2 tūkst. Eur ir sumokėta 33,4 tūkst. Eur palūkanų.

Savivaldybės suteiktos garantijos nesikeitė ir metų pabaigai sudarė 970,3 tūkst. Eur.

3. LĖŠŲ IR TURTO NAUDOJIMO TEISĖTUMO VERTINIMAS

29. Vidaus kontrolė, įskaitant finansų kontrolę, turi užtikrinti, kad įstaigų veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka, Savivaldybės turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ir kitų neteisėtų veikų, būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principų, o informacija apie įstaigos finansinę ir kitą veiklą būtų gaunama laiku ir teisinga, bei būtų naudojama tikslios ir patikimos finansinės atskaitomybės sudarymui.

3.1. Trūksta skaidrumo ir kontrolės vykdant viešuosius pirkimus

Atliekant viešuosius pirkimus ir vykdant sutartis pažeisti teisės aktai

30. Audito metu įvertinę prekių, paslaugų ir darbų pirkimų vykdymą, nustatėme, kad Savivaldybės administracija neužtikrino tinkamo viešųjų pirkimų organizavimo.

Netinkamas viešųjų pirkimų organizavimas

Viešojo pirkimo komisija vykdė pirkimus, kurie dėl planuojamos pirkimo vertės priskirti pirkimo organizatoriaus kompetencijai⁴⁵. Savivaldybės administracijoje nepakankamas dėmesys skiriamas sava laikiam pirkimo plano atnaujinimui, ir tuo apribojama suinteresuotiems subjektams galimybė laiku gauti aktualią ir išsamią informaciją apie planuojamus viešuosius pirkimus. Asmuo atsakingas už prevencinę kontrolę, neužtikrina, kad pirkimo paraiškose numatomos įsigyti prekės, paslaugos ir darbai būtų patvirtinti pirkimų plane. Savivaldybės administracija atskirais atvejais neužtikrino, kad pirkimų metu būtų gauti, įvertinti ir palyginti bent 3 tiekėjų pasiūlymai, dėl to neužtikrinama galimybė įsigyti prekes, paslaugas ar darbus už palankesnę kainą; viešieji pirkimai vykdyti neefektyviai, didinant administracinę naštą, atliekami mažos vertės pirkimai, iš tų pačių tiekėjų atliekant nustatytas procedūras, bet nesudant ilgalaikių sutarčių Netinkamai atliktos viešųjų pirkimų procedūros: viešojo

⁴² Lietuvos Respublikos 2018 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2017-12-12 Nr. XIII-868;

⁴³ 2018 m. balandžio 12 d. išvada Nr. AI-6;

⁴⁴ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. balandžio 27 d. sprendimas Nr. T1-92 „Dėl ilgalaikės paskolos ėmimo investiciniams projektams finansuoti“;

⁴⁵ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. vasario 3 d. įsakymu Nr. DV-93, Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašo 34-35 punktai.

pirkimo komisijos protokole pasirašė asmuo, kuris nėra šios komisijos narys, pirkimo sutartis pasirašyta anksčiau (2018-06-14) nei išsiųstas raštas įmonei dėl kvietimo pasirašyti sutartį (2018-06-15); gatvių apšvietimo tinklo įrengimo pirkimo viešojo pirkimo pažymą pasirašė asmuo, kuris tuo metu atostogavo; perkant viešosios infrastruktūros atnaujinimo darbus viešojo pirkimo komisijos protokole pasirašė asmuo, kuris tuo metu atostogavo, todėl komisijos posėdis įvyko dalyvaujant tik dviems nariams, nesant kvorumo.

Savivaldybėje neregamentuota nekilnojamojo turto einamojo remonto darbų organizavimo ir atlikimo tvarka, todėl neaišku, kuriais atvejais remonto darbų atlikimą organizuoja biudžetinė įstaiga valdanti turta, o kuriais atvejais – Savivaldybės administracija. Audito metu nustatyta, kad Pajiešmenių pagrindinės mokyklos valgyklos remonto darbai vyko 2018 m. liepos – rugsėjo mėn., t.y. vaikų atostogų metu, tačiau „fiktyvios“ viešųjų pirkimų procedūros buvo vykdomos nuo 2018 m. spalio 16 d. iki 2018 m. lapkričio 19 d., kai remonto darbai jau buvo užbaigti.

31. Įvertinę pirkimų sutarčių viešinimą ir vykdymą, nustatėme, kad Savivaldybės administracija ne visais atvejais sudarytas pirkimų sutartis ir jų pakeitimus pavišino, arba pavišino pavėluotai, neužtikrino pakankamos sutarčių vykdymo kontrolės, nes nekontroliavo sutarčių įgyvendinimo terminų.

Sutarčių viešinimo ir sutarčių vykdymo kontrolės trūkumai

5 iš 23 atrinktų auditui viešojo pirkimo sutarčių ir/ ar jų papildomų susitarimų už 465,2 tūkst. Eur nepavišintos CVP IS; 1 sutartis (3,0 tūkst. Eur) paskelbta pavėluotai.

Savivaldybės administracija tinkamai nereagavo (2 atvejai), kai tiekėjai nevykdė sutarties sąlygų – vėlavo atlikti darbus sutartyse numatytais terminais, bet nereikalavo šių tiekėjų sumokėti delspinigius.

Audito metu Savivaldybės administracija parengė ir patvirtino naują Viešųjų pirkimų organizavimo ir vidaus kontrolės tvarkos aprašą⁴⁶.

Savivaldybėje neužtikrinama viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolė

32. Įstatymas⁴⁷ įpareigoja valstybinėje tarnyboje dirbančius asmenis nešališkai, sąžiningai ir tinkamai atlikti tarnybines pareigas, teisės aktų nustatyta tvarka ir priemonėmis vengti interesų konflikto ir elgtis taip, kad nekiltų abejonių, jog toks konfliktas yra, priimant sprendimus vadovautis įstatymais ir visų asmenų lygybės principu. Asmuo negali sudaryti net tokio konflikto buvimo regimybės, nes visos abejonės dėl jo elgesio kenkia viešajam interesui, kuris turi dominuoti privačių interesų atžvilgiu⁴⁸. Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo vykdymo kontrolė pavesta savivaldybių institucijų, įstaigų vadovams ar jų įgaliotiems atstovams⁴⁹, kuriems kyla pareiga kontroliuoti privačių interesų deklaravimą, vertinti galimus interesų konfliktus ir esant pagrindui, nušalinti asmenis nuo dalyvavimo rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą. Taip pat įstatymas numato asmenų sąrašą⁵⁰, kurių privačių interesų deklaracijų duomenys yra vieši ir skelbiami Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos (VTEK) interneto svetainėje.
33. Audito metu susipažinome su VTEK interneto svetainėje viešai skelbiama informacija ir nustatėme, kad viešųjų ir privačių interesų konfliktų valdymo prevencija ir kontrolė Savivaldybėje ir valdomose įmonėse nėra tinkamai vykdoma.

⁴⁶ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018-10-25 įsakymas Nr. DV-654;

⁴⁷ Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas;

⁴⁸ Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1, 2 ir 4 punktai;

⁴⁹ Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 22 str. 1 d. 2 p.;

⁵⁰ Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo 4 ir 10 str.

Privačių interesų deklaracijos nebuvo viešai paskelbtos

- 5 iš 13 Savivaldybės administracijos skyrių vedėjų;
- 2 iš 4 Savivaldybės įsteigtų uždarųjų akcinių bendrovių vadovų;
- po 3 iš 5 UAB „Pasvalio vandenys“, UAB „Pasvalio autobusų parkas“ valdybos narių;
- 4 iš 5 Savivaldybės administracijos viešojo pirkimo komisijos narių;
- 3 iš 5 atrinktų asmenų, atliekančių Savivaldybės administracijos supaprastintus pirkimus;
- 10 iš 30 Savivaldybės įstaigų vadovai ir/ar jų pavaduotojai;
- 17 įstaigų viešojo pirkimo komisijos nariai ir/ar asmenys, paskirti atlikti supaprastintus pirkimus;
- 6 iš 11 seniūnijų seniūnai ir/ar jų pavaduotojai;
- 5 seniūnijų viešojo pirkimo komisijos nariai ir/ar asmenys, paskirti atlikti supaprastintus pirkimus.

34. Nors Savivaldybės administracijoje buvo paskirti⁵¹ atsakingi asmenys, kuriems pavesta kontroliuoti, privačių interesų deklaracijų pateikimą laiku ir tinkamai, jie turėjo galimybę naudotis Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacine sistema bei VTEK interneto svetainėje viešai skelbiama informacija, tačiau neužtikrino viešųjų ir privačių interesų konfliktų prevencijos, nekontroliavo, kaip Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai, pirkimus vykdančias asmenys, viešojo pirkimo komisijos nariai, Savivaldybės reguliavimo sričiai priskirtų įstaigų ir valdomų įmonių vadovai, valdymo organų nariai vykdo įstatymą. Tokią situaciją vertintinome kaip vidaus kontrolės trūkumą Savivaldybėje ir prielaidą korupcijai atsirasti. Minėtos aplinkybės 2018 metais galėjo turėti neigiamos įtakos Savivaldybės įstaigų ir uždarųjų akcinių bendrovių procesų atvirumui, viešųjų pirkimų skaidrumui. Nustatyti privačių interesų derinimo ir kiti vidaus kontrolės trūkumai rodo, kad įstaigos atlieka nepakankamą esamų rizikų analizę, kad galėtų numatyti priemones šioms rizikoms kontroliuoti.

Savivaldybės administracija, atsakydama į mūsų pastebėjimus, raštu⁵² informavo:

1. Administracijos Juridinio ir personalo skyriaus (toliau – Skyrius) nuostatų, patvirtintų Administracijos direktoriaus 2013 m. kovo 25 d. įsakymu Nr. DV-217 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Juridinio ir personalo skyriaus nuostatų patvirtinimo“ (Administracijos direktoriaus 2018 m. lapkričio 27 d. įsakymo Nr. DV-732 redakcija), 5.8 punkte nustatytas vienas iš šio Skyriaus uždavinių – užtikrinti Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo (toliau – Įstatymas) reikalavimų įgyvendinimą **Administracijoje**. Skyrius, įgyvendindamas šį pavestą uždavinį, atlieka tokias funkcijas: atlieka privačių interesų deklaravimo, administravimo, konsultavimo, informacijos pateikimo Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai ir kontrolės funkcijas; administruoja Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinę sistemą (PIDTIS); tvarko, apdoroja duomenis, pildo Nusišalinimo nepriėmimo formą, teikia ją Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. Pažymėtina, kad šios funkcijos vykdymo ribos apibrėžtos konkrečiai ir negali būti aiškinamos plečiamai.

35. Atkreipiame dėmesį, kad ir Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnyba išvadoje dėl korupcijos rizikos analizės pažymėjo, kad interesų konfliktų valdymas savivaldybėje turi remtis sisteminiu požiūriu ir koordinuotai veikti tiek centriniame savivaldybės lygmenyje, tiek ir pavaldžių subjektų lygmenyje⁵³.
36. Dėl nustatytų interesų derinimo ir kitų vidaus kontrolės trūkumų 26 įstaigoms ir 10 seniūnijų teikėme rekomendacijas. Įstaigos ir seniūnijos pašalino nurodytus trūkumus, nustatė papildomas vidaus kontrolės procedūras, Savivaldybės administracija paskyrė atsakingus asmenis už Savivaldybės kontroliuojamų įmonių valdymo organų viešųjų ir privačių interesų derinimo kontrolę.

⁵¹ Pasvalio rajono savivaldybės Administracijos direktorius 2018 m. sausio 17 d. įsakymas Nr. DV-34 „Dėl administracijos direktoriaus 2013 m. kovo 25 d. įsakymo Nr. DV-217 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Juridinio ir personalo skyriaus nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

⁵² Pasvalio rajono savivaldybės administracijos 2018 m. gruodžio 12 d. raštas Nr. ARB-2473 „Dėl audito metu nustatytų neatitikimų“.

⁵³ Prieiga per internetą <https://www.stt.lt/lt/menu/korupcijos-prevencija/korupcijos-rizikos-analize/2018-metu-rizikos-analizes/> „Pasvalio autobusų parkas“, „Pasvalio butų ūkis“ ir „Pasvalio vandenys“ (33 psl.).

3.2. Mokinių pavėžėjimo organizavimo ir pajamų už paslaugas apskaičiavimo trūkumai

37. Atlikę mokinių pavėžėjimo organizavimo audito procedūras, nustatėme, kad Savivaldybėje neužtikrinamas mokinių pavėžėjimas ir išlaidų kompensavimas Švietimo įstatymo, Transporto lengvatų įstatymo numatyta tvarka ir būdais, nesivadovaujama Savivaldybės patvirtintu aprašu⁵⁴. Mokyklos nederina mokyklinių geltonųjų autobusų reisų su Savivaldybės administracijos Švietimo ir sporto skyriumi, Pasvalio autobusų parku ir kitomis mokyklomis, ko pasekoje taip pačiais maršrutais mokinius paveža ir mokyklų geltonieji, ir autobusų parko autobusai, todėl biudžeto lėšos panaudojamos neefektyviai. Savivaldybėje geltonieji/mokykliniai autobusai panaudojami neefektyviai ir neracionaliai.

Mokinių pavėžėjimo reglamentavimo ir organizavimo trūkumai

Savivaldybėje nenustatyta pavėžėjimo išlaidų kompensavimo tvarka ir nekompensuojama mokiniams vykstant tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais, nesivadovauta Transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio nuostatomis; nenustatyta mokinių pavėžėjimo tėvų (globėjų) transportu išlaidų kompensavimo tvarka. Nesivadovaujant Švietimo įstatymo⁵⁵, Transporto lengvatų įstatymo⁵⁶ bei Aprašo⁵⁷ nuostatomis, Savivaldybė priešmokyklinio ugdymo ir 1 – 8 klasių mokinių kelionės išlaidas kompensuoja ne iki artimiausios atitinkamą bendrojo ugdymo programą vykdančios mokyklos, į mokyklą ir atgal pavežami ir už juos kompensuojama arčiau kaip 3 kilometrai nuo mokyklos gyvenantys mokiniai, kurie mokosi pagal priešmokyklinio ir bendrojo ugdymo programas. Savivaldybės biudžeto lėšos naudojamos neefektyviai, nes pagal Mokinių registre pateiktus duomenis 558 mokiniai pavežami ne iki artimiausios mokyklos.

Patikrinimo metu negavome duomenų, kad, mokyklos, kurioms priskirti mokykliniai ar geltonieji autobusai, kiekvienais mokslo metais iki rugsėjo 10 d., suderina su Administracijos Švietimo ir sporto skyriumi, Pasvalio autobusų parko administracija ir mokyklomis specialius reišius ir grafikus.

Savivaldybėje geltonieji/mokykliniai autobusai panaudojami neefektyviai ir neracionaliai. Pvz. Saločių A.Poškos pagrindinė mokykla, turinti 2 geltonuosius autobusus po 19 vietų, į mokyklą ir į namus paveža tik 22 mokinius, kai tuo tarpu Pumpėnų gimnazija, turinti 3 geltonuosius autobusus, paveža į mokyklą/į namus 122/147 mokinius, arba Vaškų gimnazija, turinti 2 autobusus į namus paveža 106 mokinius, arba Pajiešmenų pagrindinė mokykla, turinti 1 geltonąjį autobusą paveža į mokyklą/ į namus 45/60 mokinių. Pasvalio Petro Vileišio gimnazija, turinti 1 geltonąjį autobusą, mokinių į mokyklą ir į namus nepaveža. Daujėnų pagrindinėje mokykloje, įvedus vieną papildomą maršrutą (tokią galimybę mokykla turi), atsivežant mokinius iš Žadeikių, Girsūdų ir Smilgių, būtų galima nuimti Pasvalio autobusų parko maršrutą Pasvalys-Daujėnai 7.50 val., kuris visada nuimamas mokinių atostogų metu.

38. Savivaldybės nustatytas Aprašas nepakankamai aiškus, reikalauja daug darbo laiko sąnaudų ne tik mokykloms pateikiant duomenis, bet ir Pasvalio autobusų parkui apskaičiuojant pajamas, neužtikrina teisingų duomenų (sąrašų) apie pavežamus mokinius pateikimo ir teisingų pajamų už suteiktas paslaugas apskaičiavimo. Švietimo ir sporto skyrius nekontroliuoja mokinių pavėžėjimo organizavimo ir vykdymo, todėl neužtikrinamas racionalus Savivaldybės biudžeto lėšų naudojimas.

⁵⁴ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. lapkričio 25 d. sprendimas Nr. T1-175 „Dėl mokinių vežimo organizavimo ir kelionės išlaidų kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau –Aprašas).

⁵⁵ Švietimo įstatymo 36 straipsnis.

⁵⁶ Transporto lengvatų įstatymas. 6 straipsnis.

⁵⁷ Aprašo 18 punktas.

Neteisingų pajamų už pavežamus mokinius apskaičiavimą lėmė daug priežasčių

Mokyklos nepateikia, arba pateikia pavėluotai ataskaitas apie pavežamus mokinius. Mokyklos, ataskaitas apie pavežamus mokinius, Švietimo ir sporto skyriui ir Pasvalio autobusų parkui turi pateikti kiekvieną mėnesį (iki 15 d.). Švietimo ir sporto skyrius audito metu pateikė ne visas mokyklų 2018 metų ataskaitas, nepateiktos 29 ataskaitos. Švietimo ir sporto skyrius neregistruoja gaunamų dokumentų, todėl negalime nustatyti, ar visos ir (ar) laiku mokyklos pateikė reikalingus dokumentus (sąrašus). Pasvalio autobusų parkui mokyklos nepateikė 30 ataskaitų.

Savivaldybės patvirtintame Apraše mokykloms numatyti duomenų apie pavežamus mokinius pateikimo terminai (už kiekvieną mėnesį iki 15 d.) ir Pasvalio autobusų parko išrašomų PVM sąskaitų faktūrų už mokinių vežimą Savivaldybės administracijai terminai (už kiekvieną mėn. iki 10 d.) nesuderinti tarpusavyje. Todėl Pasvalio autobusų parkas neturi galimybės laiku apskaičiuoti pajamas už suteiktas paslaugas per atitinkamą mėnesį, nepažeidžiant sutarties⁵⁸ nuostatų.

Pasvalio autobusų parko apskaičiuotos pajamos už mokinių pavėžėjimą pagal mokyklų pateiktas ataskaitas skiriasi nuo Savivaldybės administracijai PVM sąskaitose faktūrose pateiktų sumų (pvz. sausio mėn. - 21,2 tūkst. Eur, vasario mėn. - 13,4 tūkst. Eur, kovo mėn. - 10,8 tūkst. Eur, balandžio mėn. - 16,8 tūkst. Eur). Pažymėtina, kad Pasvalio autobusų parkas audito metu, gavęs mokyklų ataskaitas, perskaičiavo 2018 metų pajamas už vežiamus mokinius ir 2019 m. sausio 25 d. pateikė PVM sąskaitą-faktūrą papildomai 110,2 tūkst. Eur sumai.

Pasvalio autobusų parko apskaičiuotos pajamos už mokinių pavėžėjimo paslaugas yra neteisingos:

- ne visos mokyklos pateikė ataskaitas. Už septynių mokyklų nepateiktas 18 ataskaitų pajamos neapskaičiuotos;
- mokyklos skirtingai suprato ataskaitų pildymo tvarką, todėl kai kurios pateikė duomenis apie vaikų pavėžėjimą tik į vieną pusę (pavyzdžiui Pasvalio sporto mokykla, Pasvalio muzikos mokykla);
- Pasvalio sporto ir Muzikos mokyklos nurodo, kad mokinys atvyksta iš namų į neformaliojo švietimo įstaigą (pvz. mokinys gyvenantis Joniškėlyje mokosi Pasvalyje), nors kai kuriais atvejais mokiniai vyksta iš mokyklos, o ne iš namų;
- mokyklų pateikti duomenys apie mokinių važiavimo skaičių per mėnesį netikslūs, nes nurodomas važiavimų skaičius mažesnis nei mokslo dienų skaičius per mėnesį (pavyzdžiui 5 ar 15), o pastabose nurodoma – „dažnai veža tėvai“, „kartais veža tėvai“;
- mokyklų nurodyti duomenys apie pavežamų mokinių skaičių ir važiavimus netikslūs, nes kai kurios mokyklos neįvertino mokinių atvykimo į mokyklą ir grįžimo į namus kitu transportu – atvykstant nuosavu transportu, atvežant ir parvežant tėvams ir t.t. (pavyzdžiui Pasvalio Petro Vileišio gimnazija);
- mokyklos pateikia ataskaitas, kuriose nurodomi ir mokiniai, gyvenantys arčiau nei 3 kilometrai iki mokyklos, ir mokiniai, vykstantys, ne iki artimiausios bendrojo ugdymo mokyklos, už kuriuos pagal Transporto ir Švietimo įstatymus bei Savivaldybės patvirtintą Aprašą nekompensuojama;
- dėl aritmetinių skaičiavimo klaidų, neteisingai pritaikyto maršruto įkainio ir kt., nes per trumpą laiką turi būti apdorojami didelės apimties duomenys rankiniu būdu.

Pasvalio autobusų parkas skaičiuodamas pajamas už moksleivių pavėžėjimo paslaugą specialiaisiais reisais⁵⁹, nesivadovavo Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 straipsnio nuostatomis ir keturiems specialiesiems reisams⁶⁰ taikė lengvatinį 9 proc. PVM tarifą, o ne standartinį 21 proc. PVM tarifą. Valstybinė mokesčių inspekcija išreiškė nuomonę⁶¹, kad mokinių vežimo specialiaisiais reisais į

⁵⁸ Bendrojo ugdymo mokyklų mokinių, gyvenančių kaimo gyvenamose vietovėse, neatlygintino pavėžėjimo į mokyklas ir į namus sutartis, 2018-05-25 Nr. AR-332.

⁵⁹ Lietuvos Respublikos Kelių transporto kodeksas, 1996-11-19 Nr. I-1628, 18 str. 5 d.

⁶⁰ 101. Manikūnai – Dağiai – Puškoniai – Skilinpamūšis; 102. Noreikonai – Katkūnai – Deglėnai – Meškalaukis; 103. Vienžindžiai – Vaškai – Degesiai; 104. Mikoliškis – Pumpėnai – Joniškėlis.

⁶¹ Pridėtinės vertės mokesčio įstatymo 19 str. komentaras. „Tuo atveju, kai keleiviai ir keleivių bagažas vežami specialiaisiais (kai vežamos specialios keleivių grupės (darbininkų į darbo vietas ir iš jų, moksleivių į mokyklas ir iš jų ir pan.), užsakomaisiais (vienkartiniais) (kai iš anksto sudarytos keleivių grupės yra nuvežamos į tam tikrą vietą ir parvežamos į išvykimo vietą arba anksčiau nuvežta keleivių grupė grąžinama atgal į išvykimo vietą vėlesniu reisu, arba keleivių grupė nuvežama, o transporto priemonė grąžta tuščia ir pan.), reisais, tokiam vežimui yra taikomas standartinis PVM tarifas. (19 str. 3 dalies 4 ir 5 punkto komentaras pagal VMI prie FM 2013-05-21 raštą Nr. (32.43-31-2)- RM-3197).“

mokyklas ir iš jų pagal su mokyklomis suderintus ir patvirtintus grafikus apmokestinamos taikant standartinį 21 proc. PVM tarifą.

Mokyklų mokinių vežiojamą koordinuoja Administracijos Švietimo ir sporto skyrius⁶². Administracijos direktorius įsakymu⁶³ paskyrė Švietimo ir sporto skyriaus specialistą atsakingu už moksleivių pavėžėjimo paslaugos priežiūrą ir kontrolę, kuris ne tik nekoordinavo ir nekontroliavo mokinių pavėžėjimo organizavimo, bet ir neanalizavo mokyklų pateikiamų ataskaitų.

Rekomendavome keisti ar tobulinti audito metu nustatytą ydingą mokinių vežiojimo organizavimo ir pajamų už paslaugas reglamentavimą, tačiau iki šiol tvarka nepakeista.

3.3. Darbo apmokėjimo srityje, personalo valdyme, komandiruočių įforminime trūksta kontrolės, priemokos mokamos neteisėtai

Priemokos valstybės tarnautojams buvo mokamos neteisėtai

39. Savivaldybės administracijoje vidaus kontrolės priemonės priemonių skyrimo srityje neveikia. Audito metu nustatėme, kad Savivaldybės administracija valstybės tarnautojams 2018 metais neteisėtai priskaičiavo 5,7 tūkst. Eur priemonių ir 1,8 tūkst. Eur valstybinio socialinio draudimo įmokų. Pažeidžiant Valstybės tarnybos įstatymą⁶⁴ – už ilgiau nei vienerius metus vykdomas funkcijas buvo mokamos priemokos, o pareigybių aprašymai nebuvo papildyti kaip numato įstatymas.

Priemonių mokėjimo pažeidimai

2015 m. perdavus⁶⁵ savivaldybėms vykdyti valstybės funkciją „Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo užtikrinimas“, Savivaldybės taryba sudarė⁶⁶ nuolatinę Pasvalio rajono savivaldybės neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisiją iš 5 asmenų, iš kurių du – Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai, o Savivaldybės administracijos direktorius paskyrė⁶⁷ Komisijos sekretorių. Administracijos direktorius Komisijoje dirbantiems valstybės tarnautojams skyrė priemokas:

2017 metais valstybės tarnautojams 10-20 proc. pareiginės algos priemokas nuo balandžio 1 d., sekretoriui 5 proc. pareiginės algos priemoką nuo gegužės 16 d. iki gruodžio 31 d.

2018 metais valstybės tarnautojams 10-20 proc., sekretoriui 5 proc. pareiginės algos priemokas nuo sausio 4 d. iki gruodžio 31 d. Įsakymo projekto teisės aktų nustatyta tvarka nesuderintas.

Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisija yra nuolatinė, t.y. sudaryta neterminuotam laikui, posėdžiai paprastai vyksta kartą per mėnesį ir trunka apie 4 val. todėl valstybės tarnautojams, atlikusiems šią funkciją ilgiau kaip metus, turėjo būti įrašyta į pareigybės aprašymą ir negalėjo būti skiriama priemoka, tačiau funkcija nebuvo įrašyta, o priemokos mokamos. Nuo 2018 m. balandžio 1 d. iki gruodžio 31 d. Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos nariams – valstybės tarnautojams

⁶² Aprašo 25 punktas.

⁶³ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 17 d. įsakymas Nr. DV-520

⁶⁴ Iki 2018 m. gruodžio 31 d. galiojusio Valstybės tarnybos įstatymo 26 str. 2 d., „valstybės tarnautojams priemokos už papildomų užduočių atlikimą, kai atliekamos pareigybės aprašyme nenustatytos funkcijos, negali būti mokamos ilgiau kaip vienerius metus nuo jų paskyrimo,(...). Jei valstybės tarnautojui ilgiau negu vienerius metus tenka atlikti paskirtas papildomas funkcijas, laikoma, kad jos įgavo nuolatinį pobūdį. Šiuo atveju papildomas valstybės tarnautojo pareigybės aprašymas, taikoma šio įstatymo 43 straipsnio 12 dalyje nustatyta garantija ir gali būti patikslinami struktūrinio padalinio uždaviniai ir funkcijos.

⁶⁵ Vietos savivaldos įstatymo 7 str. 37 p.

⁶⁶ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2016-09-21 sprendimas Nr. T1-187 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos sudarymo ir komisijos veiklos nuostatų patvirtinimo“.

⁶⁷ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2017-05-16 įsakymas Nr. DK-173 „Dėl apmokėjimo už darbą Pasvalio rajono savivaldybės neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos sekretorei“.

neteisėtai priskaičiuota 1,5 tūkst. Eur darbo užmokesčio ir 0,5 tūkst. Eur VSD įmokų. Sekretoriui priemoka buvo skirta neteisėtai, nes ši funkcija įrašyta į pareigybės aprašymą, todėl per 2018 metus neteisėtai priskaičiuota 0,7 tūkst. Eur darbo užmokesčio ir 0,2 tūkst. Eur VSD įmokų.

- Administracijos direktoriaus sudarė viešojo pirkimo komisiją iš 5 Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir skyrė: 12–18 proc. pareiginės algos dydžio priemokas nuo 2017-05-05 iki 2018-05-04 ir nuo 2018-05-17 iki 2019-05-16. Viešojo pirkimo komisijos nariai komisijos darbe dalyvauja ilgiau kaip vienerius metus, nuo 2018 m. gegužės 17 d. negalėjo būti skiriamos priemokos, o funkcijos turėjo būti įrašytos į pareigybių aprašymus. Nuo 2018 m. gegužės 17 d. iki gruodžio 31 d. Viešojo pirkimo komisijos nariams neteisėtai priskaičiuota 3,5 tūkst. Eur darbo užmokesčio ir 1,1 tūkst. Eur VSD įmokų.
- Atkreipiame dėmesį, kad minėtų komisijų darbe dirbantiems valstybės tarnautojams priemokos mokamos ir 2019 metais, išskyrus Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos sekretorių.

40. Svarbu pažymėti ir tai, kad Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos nariams – valstybės tarnautojams 2018 metais buvo mokamas daugiau kaip 4 kartus didesnis valandinis atlygis negu kitiems komisijos nariams, kuriems valandinis įkainis nustatytas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁶⁸. Savivaldybės administracijos direktorius nevykdė Biudžeto sandaros įstatyme⁶⁹ nustatytos pareigos – užtikrinti paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą.
41. Savivaldybės administracija nesutiko su pastebėjimais dėl neteisėto priemokų mokėjimo už ilgiau nei vienerius metus vykdomas funkcijas, todėl raštu⁷⁰ kreipėsmės į Valstybės tarnybos departamentą, prašydami pateikti nuomonę dėl 2018 metais galiojusio Valstybės tarnybos įstatymo 26 straipsnio 2 dalies taikymo minėtu klausimu ir gavome atsakymą, patvirtinantį mūsų pastebėjimus.

Valstybės tarnybos departamento nuomonė⁷¹

Pagal Valstybės tarnybos įstatymo (toliau – VTĮ) redakcijos, galiojusios iki 2018 m. gruodžio 31 d., 26 straipsnio 2 dalies nuostatas priemokos valstybės tarnautojams negalėjo būti mokamos ilgiau kaip vienerius metus nuo jos jų paskyrimo, išskyrus politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad priemokų už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą mokėjimo laikas buvo ribotas, t. y. jos galėjo būti mokamos (kiekvienai atskirai) ne ilgiau kaip vienerius metus. Jei valstybės tarnautojui ilgiau nei vienerius metus tekdavo dirbti anksčiau nurodytomis sąlygomis, buvo laikoma, kad jos įgavo nuolatinį pobūdį. Tokiu atveju pagal galiojančią tvarką turėjo būti sprendžiama dėl aukštesnės pareigybės kategorijos nustatymo vadovaujantis VTĮ 43 straipsnio 12 dalimi.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, bei įvertinę Jūsų nurodytas aplinkybes, manome, kad Pasvalio rajono savivaldybės administracija turėjo spręsti dėl aukščiau nurodytų veiksmų taikymo, vykdydama VTĮ imperatyvias nuostatas.

42. Mūsų nuomone, Savivaldybės administracijoje formuojasi ydinga praktika, kai valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos vykdymui skitos lėšos paskirstomos priemokų forma. Valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) funkcijos turi būti įrašytos skyriaus nuostatuose, pareigybių aprašymuose, o skirtos lėšos naudojamos kaip šaltinis darbo užmokesčiui.

⁶⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. gruodžio 23 d. Nutarimas Nr. 1355

⁶⁹ Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. 1 d. 7 p.

⁷⁰ Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2019-06-06 raštas Nr. KS-43 „Dėl išaiškinimo“;

⁷¹ Valstybės tarnybos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos 2019-06-12 raštas Nr. 27D-765.

Darbo apmokėjimo sistemas švietimo įstaigos turės tikslinti

43. Praėjusiais metais vertinome⁷² kaip įstaigos įgyvendino nuo 2017 m. vasario 1 d. iš esmės pasikeitusios valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo sistemos reikalavimus, teikėme rekomendacijas, o įstaigos taisė klaidas, tobulino patvirtintas darbo apmokėjimo sistemas. Šiais metais rizikos analizės pagrindu dėl įvesto etatinio mokytojų darbo apmokėjimo, audito metu vertinome darbo apmokėjimo sistemos atitiktį teisės aktams pasirinktose šešiose⁷³ iš trylikos Savivaldybės mokyklų. Atlikę audito procedūras nustatėme, kad visose audituotose mokyklose patvirtintos Darbo apmokėjimo sistemos (toliau – Sistema) turi trūkumų.

Darbo apmokėjimo sistemų trūkumai

- nedetalizuoti darbo krūvio sandaros nustatymo kriterijai atskiroms darbuotojų grupėms;
- neaptarta atskirų darbuotojų grupių savaitės darbo laiko trukmė;
- neaptarti konkrečių pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų dydžių nustatymo kriterijai ir tvarka, pareiginės algos pastoviosios dalies koeficiento didinimo kriterijai;
- neaptarti pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimo dėl veikos sudėtingumo dydžiai ir kriterijai, nurodyti Įstatymo 5 priedo 2, 12, 18, 23, 28, 32, 39, 43, 47 ir kituose punktuose;
- neaptarti darbuotojų profesinės patirties apskaičiavimo principai;
- neaptartos garantijos darbuotojams, kai jiems tenka dirbti esant nukrypimų nuo normalių darbo sąlygų (viršvalandžius, poilsio ir švenčių dienomis ir pan.);
- sistemoje⁷⁴ nustatyta darbuotojų mokymosi atostogų apmokėjimo, apmokėjimo už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis tvarka neatitinka Darbo kodekso nuostatų.
- neaptartos, arba neišsamiai aptartos darbuotojų ir/ ar atskirų jų grupių kitos socialinės garantijos;
- sistemoje⁷⁵ įvardintos tokios darbo užmokesčio sudedamosios dalys, kurių nenumato Įstatymas⁷⁶;
- nustatyta⁷⁷ vidutinio darbo užmokesčio apskaičiavimo tvarka neatitinka teisės akto reikalavimų⁷⁸ ;

44. Savivaldybės taryba, vadovaudamasi tuo metu galiojusiais teisės aktais, 2003 metais nustatė⁷⁹ Valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymosi atostogų apmokėjimo tvarką. Nuo 2017 metų įsigaliojus Darbo kodeksui, pasikeitė apmokėjimo už mokymosi atostogas reglamentavimas, bet kai kurios įstaigos šia tvarka vadovaujasi iki šiol, šį teisės aktą nurodo Darbo apmokėjimo sistemoje.

Savivaldybės tarybos patvirtintoje Valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymosi atostogų apmokėjimo tvarkoje nustatyta:

1. Suteikti iki 30 kalendorinių dienų per kalendorinius metus mokymosi atostogas, turintiems mokslo įstaigos iškvietimą darbuotojams, paliekant tarnybinį atlyginimą, valstybės tarnautojams – pareiginę algą.
2. Darbuotojams ir valstybės tarnautojams už ilgesnį negu numatyta 1 punkte mokymosi atostogų laiką mokėti Vyriausybės nustatytą minimalią mėnesinę algą.

Darbo kodekso 135 str. nuostatos

⁷² Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2018 m. liepos 13 d. Audito ataskaita apie Pasvalio rajono savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, biudžeto ir turto naudojimą Nr. A- 7, 24-25 psl.

⁷³ Pasvalio Petro Vileišio gimnazija, Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija, Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla, Pasvalio Svalios progimnazija, Pasvalio specialioji mokykla, Pasvalio sporto mokykla.

⁷⁴ Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazijos darbuotojų darbo apmokėjimo sistemos 40, 53 p.

⁷⁵ Pasvalio Svalios progimnazijos darbo apmokėjimo sistemos 3.3 p., 48 p.

⁷⁶ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymo 5 str.

⁷⁷ Pasvalio Svalios progimnazijos darbo apmokėjimo sistemos 26 p.

⁷⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-0-21 nutarimas Nr. 496

⁷⁹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2003 m. rugsėjo 17 d. sprendimas Nr. 221 „Dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymosi atostogų apmokėjimo“.

Darbuotojams, kurie mokosi pagal formaliojo švietimo programas, pagal šias programas vykdančių švietimo tiekėjų pažyma suteikiamos mokymosi atostogos:

- 1) eiliniams egzaminams pasirengti ir laikyti – po tris kalendorines dienas kiekvienam egzaminui;
- 2) įskaitoms pasirengti ir laikyti – po dvi kalendorines dienas kiekvienai įskaitai;
- 3) laboratoriniams darbams atlikti ir konsultuotis – tiek dienų, kiek nustatyta mokymo planuose ir tvarkaraščiuose;
- 4) diplominiam (bakalauro, magistro) darbui ar daktaro disertacijai ar meno projektui baigti ir ginti – trisdešimt kalendorinių dienų;
- 5) valstybiniais (baigiamiesiems) egzaminams pasirengti ir laikyti – po šešias kalendorines dienas kiekvienam egzaminui.

Darbuotojams, kurių darbo santykiai su darbdaviu tęsiasi ilgiau negu penkerius metus, už mokymosi atostogas, <...> trunkančias iki dešimt darbo dienų per vienus darbo metus, paliekama ne mažiau kaip pusė darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio.

Manome, kad minima tvarka, kaip nebeatitinkanti šiuo metu galiojančių teisės aktų ir klaidinanti kai kurių įstaigų darbuotojus, turi būti panaikinta arba suderinta su šiuo metu galiojančiais teisės aktais ir patikslinta.

45. Visoms audituotoms mokykloms nurodėme Sistemų trūkumus ir rekomendavome jas patobulinti. Mokyklos įsipareigojo iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. peržiūrėti ir patikslinti Sistemas.

Darbo užmokesčio srityje trūksta vidaus kontrolės

46. Audito metu aštuoniose savivaldybės įstaigose⁸⁰ atlikome darbo užmokesčio nustatymo, apskaičiavimo ir išmokėjimo atitikimo teisės aktų reikalavimams audito procedūras. Savivaldybės administracijoje nustatėme, kad neužtikrinama vidaus kontrolė nustatant darbo užmokestį, tarnybos stažą ir apskaičiuojant priedą už jį, apskaičiuojant kompensacijas atleidžiamiesiems darbuotojams.

Darbo užmokesčio nustatymo trūkumai

Mero ir mero pavaduotojo darbo užmokestį pagal įstatymo nustatytus koeficientus tvirtina Savivaldybės taryba⁸¹, tačiau Savivaldybės tarybos sprendimuose⁸² nustatyta:

„1.1. pareiginė alga, apskaičiuojama pagal koeficientą, nustatytą savivaldybėms, kurių teritorijoje gyvena iki 100 tūkst. gyventojų, nurodytą Lietuvos Respublikos politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo priedėlyje;

1.2. priedas už išstarnautus Lietuvos valstybei metus, apskaičiuotas vadovaujantis Tarnybos Lietuvos valstybei stažo skaičiavimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 17 d. nutarimu Nr. 910 „Dėl Tarnybos Lietuvos valstybei stažo skaičiavimo taisyklių patvirtinimo“ (su visais aktualiais pakeitimais) nustatyta tvarka.“

Atkreipiame dėmesį, kad 2019 metais nustatant Savivaldybės mero ir mero pavaduotojo darbo užmokestį taip pat nenurodyti pareiginės algos koeficientai, kaip to reikalauja Vietos savivaldos įstatymas.

Trūkumai nustatant priedą už išstarnautus metus, nepanaudotas atostogas

Valstybės tarnautojo tarnybos stažas neskaičiuojamas už 1 darbo dieną, nesilaikoma terminų skaičiavimo tvarkos⁸³ (pvz. darbuotojas pradėjo dirbti vasario 15 d., tačiau pasikeitęs priedas už išstarnautus metus skaičiuojamas ne nuo kitų metų vasario 15 d., o nuo 16 d.

Savivaldybės mero tarnybos stažas pasikeitė 2017 metais, Mero pavaduotojo, Administracijos

⁸⁰ Pasvalio rajono savivaldybės administracija; Pasvalio Petro Vileišio gimnazija; Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija; Vaškų gimnazija; Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla; Pasvalio Svalios progimnazija; Pasvalio sporto mokykla; Pasvalio specialioji mokykla.

⁸¹ Vietos savivaldos įstatymo 19 straipsnio 11 dalis;

⁸² 2015 m. balandžio 17 d. Nr. T1-3; Nr. T1-5;

⁸³ Lietuvos Respublikos darbo kodekso 14 straipsnis.

direktorius – 2018 metais. Juridinis ir personalo skyrius informacijos apie pasikeitusį stažą Apskaitos skyriui dėl priedo perskaičiavimo neteikė.

Atleidžiant darbuotoją, įsakyme nebuvo nenurodomas nepanaudotų kasmetinių atostogų dienų skaičius, už kurias Apskaitos skyrius turi apskaičiuoti ir išmokėti kompensaciją už nepanaudotas kasmetines atostogas.

Pvz. įsakyme⁸⁴ nurodyta:

P a v e d u Apskaitos skyriaus vedėją xx apskaičiuoti ir išmokėti xx darbo užmokestį ir piniginę kompensaciją už 2016-01-15–2018-08-28 laikotarpio nepanaudotas kasmetines atostogas.

Tarnybos stažą ir nepanaudotas kasmetinių atostogų dienas skaičiavo Apskaitos skyriaus buhalteris, todėl šiose srityse nebuvo užtikrinta vidaus kontrolė.

47. Savivaldybės administracija įvertino teiktus pastebėjimus ir įsakymu pavedė Juridiniam ir personalo skyriui raštu teikti informaciją dėl stažo už išstarnautus metus valstybei pasikeitimą Apskaitos skyriui priedo dydžio apskaičiavimui, o įsakymuose dėl darbuotojų atleidimo – nurodyti nepanaudotų kasmetinių atostogų dienas.
48. Savivaldybės administracijoje nustatyta netinkama vidaus kontrolės procedūra dėl skiriamų priemonių ir premijų derinimo su Finansų skyriumi, o kai kuriais atvejais įsakymų projektai nebuvo derinti.

Įsakymų projektų derinimo trūkumai

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbo tvarkos reglamento 34-1 p.⁸⁵ numatyta, kad visi įsakymų dėl priemonių ir premijų skyrimo projektai pasirašomi tik įvetinus įstaigos finansines galimybes (gavus Finansų skyriaus vedėjo suderinimą). Mūsų nuomone, įstaigos finansines galimybes, t.y. skirtus, panaudotus, sutaupytus asignavimus gali įvertinti tik Apskaitos skyriaus vedėjas.

Skiriant priemokas 2018 ir 2019 metais Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijai (žr. audito ataskaitos pastebėjimai 31 pastraipa) nebuvo atliktos nustatytos įsakymų projektų derinimo procedūros.

Ar tikrai Savivaldybės įstaigoms nustatytas pareigybių skaičius yra optimalus, o darbo krūvis pakankamas

49. Didžiausią leistiną valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičių savivaldybės institucijose ir įstaigose tvirtina savivaldybės taryba⁸⁶. Įstaigų pateiktais duomenimis, metų pabaigoje patvirtintos 1 498,78 pareigybės, iš jų 1 450,24 buvo užimtoms, neužimta 48,54 pareigybių. Metų pradžioje patvirtintos 1 213,86 pareigybės, iš jų užimta 1 186,78. Dėl 2018 metais įvesto etatinio mokytojų darbo apmokėjimo, pareigybių skaičius padidėjo 291, 89.
50. Audito metu analizavome aštuonių Savivaldybės įstaigų⁸⁷ pareigybių (etatų) skaičiaus nustatymo pagrįstumą ir pareigybių tikslingumą. Audito metu negalėjome įsitikinti, kad visos patvirtintos pareigybės yra reikalingos ir jų darbo krūvis pakankamas, nes įstaigų pareigybių skaičius nepagrįstas realiu (faktiniu) poreikio skaičiavimu, nėra kriterijų, pagal kuriuos jos nustatytos, todėl kai kuriose įstaigose yra nuolat laisvų - neužimtų pareigybių. Kai kurių pareigybių funkcijos yra sezoninio pobūdžio, o kai kurios seniūnijų pareigybės (pavadinimai) nebūdingos jų vykdomai veiklai.

⁸⁴ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos 2018 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. DK-351.

⁸⁵ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos 2017 m. rugpjūčio 17 d. įsakymas Nr. DV-584 redakcija

⁸⁶ Valstybės tarnybos įstatymo 8 str. 1 d.

⁸⁷ Pasvalio rajono savivaldybės administracija su 11 seniūnijų; Pasvalio Petro Vileišio gimnazija; Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija, Vaškų gimnazija, Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla; Pasvalio Svalios progimnazija; Pasvalio sporto mokykla, Pasvalio specialioji mokykla.

Pareigybių pagrįstumo ir tikslingumo vertinimas

2018 metais neužimtos pareigybės: Savivaldybės administracijos Ūkio ir transporto tarnyboje nekvalifikuotų darbų darbininkas (1 etatas), Joniškėlio miesto seniūnijoje seniūno pavaduotojas (1 etatas) ir Namišių seniūnijos inžinierius-elektrikas (0,5 etato), Pasvalio sporto mokykloje bendrosios praktikos slaugytojo (0,5 etato, Pasvalio Lėvens pagrindinėje mokykloje kiemsargio (0,25 etato) ir valytojo (1 etatas) todėl jų reikalingumas yra abejotinas.

2018 metų pabaigoje visose audituotose mokyklose buvo neužimtų mokytojų pareigybių (Pasvalio specialiojoje mokykloje -4,04 etato, Lėvens pagrindinėje mokykloje - 3,73 etato, Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazijoje - 1,39 etato, Pasvalio Svalios progimnazijoje - 1,18 etato, Pasvalio Petro Vileišio gimnazijoje - 0,51 etato, Pasvalio sporto mokykloje - 0,29 etato).

Abejotinas pareigybių darbo krūvis seniūnijose: Pušaloto seniūnijoje autobuso vairuotojo pareigybė (1 etatas), nes seniūnija autobuso neturi; Namišių seniūnijoje autobuso vairuotojo pareigybė (1 etatas), nors seniūnija turi autobusą, tačiau jam nustatyta metinė rida -5,0 tūkst. km; Joniškėlio apylinkių ir Saločių seniūnijose vairuotojo pareigybės; Pasvalio miesto seniūnijoje kėlimo sunkvežimio vairuotojo ir savivarčio vairuotojo pareigybės, nes kėlimo sunkvežimio seniūnija neturi; seniūnijose patvirtinta (6,5 etato) žemės ūkio specialisto pareigybių, jų darbas yra periodinio pobūdžio, 9,38 etato elektriko ar (ir) elektriko-energetiko pareigybių, kurių darbas seniūnijose nėra nuolatinio pobūdžio.

Apželdinimo specialistų pareigybės po 1 etatą patvirtintos 5 seniūnijose - Joniškėlio apylinkių, Krinčino, Saločių, Joniškėlio ir Pasvalio miesto seniūnijose. Be to, Pasvalio miesto seniūnijoje dar yra aplinkos tvarkytojo pareigybė (1 etatas), Saločių seniūnijoje - teritorijų prižiūrėtojo pareigybė (1 etatas). Kitose 6 seniūnijose tokių pareigybių nėra. Joniškėlio miesto seniūnijoje patvirtintos staliaus, medkirčio, pirtininko, medžio drožėjo pareigybės (po 1 etatą), Pasvalio miesto seniūnijoje - dailidės pareigybė (1 etatas), Pušaloto seniūnijoje - staliaus (0,5 etato) pareigybė.

Seniūnijose patvirtintas traktorininkų ir kūrικών (t. sk. katilinės operatoriai) skaičius labai skiriasi.

- Traktorininkai: 6 - Vaškų; 4 - Pasvalio miesto, 3- Pumpėnų, po 2 -Daujėnų, Joniškėlio apylinkių, Joniškėlio miesto, Saločių, po 1 - Krinčino, Pasvalio apylinkių ir Pušaloto seniūnijose, Namišių seniūnija neturi.

- Kūrικοί: 7 - Pumpėnų, 4 - Vaškų, 2,5 - Krinčino, 2 - Saločių seniūnijose. Be to Vaškų seniūnija turi 2, o Pasvalio apylinkių seniūnija 1 šaltkalvį.

Audituose įstaigose negalėjome įvertinti aptarnaujančio personalo pareigybių darbo krūvio pagrįstumo, nes Savivaldybėje nėra nustatytų kriterijų, pagal kuriuos būtų galima vertinti.

51. Žmogiškųjų išteklių valdymo sistema Savivaldybėje nėra pakankamai efektyvi, nes nėra paskirto Savivaldybės administracijos skyriaus (-ių) ar specialisto (-ų), atsakingų už Savivaldybės biudžetinių įstaigų nuolatinį funkcijų ir personalo poreikio vertinimą, žmogiškųjų išteklių duomenų kaupimą ir analizę. Didžiausias leistinas valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš Savivaldybės biudžeto pareigybių skaičius nustatomas pagal kiekvienos įstaigos pateiktą prašymą, tinkamai neišanalizavus atliekamų funkcijų, neįvertinus visų veiksmų, turinčių įtakos darbuotojų darbo krūviams ir pareigybių poreikiui.

Siekiant racionalaus darbo išteklių planavimo ir asignavimų naudojimo, tikslinga Savivaldybėje nustatyti didžiausio leistino valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičiaus nustatymo kriterijus ir tvarką, atsižvelgiant į Vyriausybės patvirtintą⁸⁸ kriterijų aprašą.

52. Savivaldybės administracija sudarė komisiją, kuri iki 2019 m. gruodžio 31 d. įvertins Savivaldybės administracijos ir struktūrinių padalinių pareigybių sąrašė patvirtintų pareigybių tikslingumą, pagrįstumą, reikalingumą, darbuotojų vykdomas funkcijas, jų apimtis, tenkantį krūvį, pareigybių pavadinimų atitiktį pareigybių aprašymų turiniui bei Savivaldybės administracijai tenkančią papildomą finansinę našta.

⁸⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 18 d. nutarimas Nr. 1298

Ne visada komandiruotės įforminamos teisingai

53. Rizikos analizės pagrindu audito metu vertinome Savivaldybės administracijoje ir Pasvalio sporto mokykloje vadovų įsakymų (potvarkių) įforminimo atitikimą teisės aktams ir komandiruočių išlaidų apmokėjimo teisingumą ir teisėtumą.
54. Įgyvendinant Kontrolės ir audito tarnybos praėjusiais metais teiktą audito rekomendaciją⁸⁹, Savivaldybės taryba patvirtino Dienpinigių vykstant į užsienio valstybę nustatymo ir mokėjimo Pasvalio rajono savivaldybėje tvarkos aprašą⁹⁰, įstaigos sustiprino vidaus kontrolę komandiruočių apmokėjimo srityje, tačiau atlikę audito procedūras nustatėme, kad įsakymuose dėl komandiruočių nenurodoma kokias išlaidas įstaiga kompensuoja, buhalterijai nepakanka informacijos apskaičiuojant ir išmokant komandiruočių išlaidas.

Neteisingo komandiruočių įforminimo pavyzdžiai

Visuose Administracijos direktoriaus įsakymuose dėl darbuotojų komandiravimo įpareigojamas Apskaitos skyrius apmokėti komandiruotės išlaidas pagal Tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių 17 ir 18 punktus.

Komandiruojant darbuotojus į užsienį, įsakymuose ir potvarkiuose nenurodytas išmokamo komandiruotės išlaidų avanso dydis kaip to reikalauja teisės aktai⁹¹. Darbuotojui iki komandiruotės į užsienį pradžios privalo būti išmokėtas ne mažesnis kaip 50 proc. už komandiruotę apskaičiuotų dienpinigių avansas. Konkretų avanso dydį privalo nustatyti įstaigos vadovas potvarkyje ar įsakyme.

Komandiruočių įsakymuose⁹² nebuvo nurodyta, kad komandiruotės išlaidos apmokamos iš projekto lėšų, nors darbuotojai prašymuose šią informaciją nurodė. Apskaitos skyrius, neturėdamas informacijos apie lėšų šaltinį, komandiruotės išlaidas apmokėjo ne iš projekto, bet iš Savivaldybės biudžeto lėšų, kurias audito metu atstatė.

Darbuotojams į komandiruotes vykstant nuosavu transportu, įsakymuose nenurodyta automobilio, kuriuo vykstama, degalų sąnaudų norma 100 km, maršrutas kilometrais, o kai kuriuose įsakymuose – ir automobilio valstybinis numeris, degalų rūšis⁹³.

55. Savivaldybės administracija, išnagrinėjusi pateiktus pastebėjimus dėl komandiruočių įforminimo, numatė papildomas vidaus kontrolės procedūras, papildė Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbo tvarkos reglamentą⁹⁴. Pasvalio sporto mokykla numatė papildomas vidaus kontrolės priemones komandiruočių įforminimo srityje.

3.4. Pasvalio sporto mokykla vykdo su tiesiogine veikla nesuderintą, viešajam sektoriui nebūdingą veiklą

56. Atlikę audito procedūras, nustatėme, kad Pasvalio sporto mokykla atlieka su tiesiogine veikla nesuderintą, viešajam sektoriui nebūdingą veiklą – teikia maitinimo ir transporto nuomos

⁸⁹ Pasvalio rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2018 m. liepos 13 d. Audito ataskaita apie Pasvalio rajono savivaldybės 2017 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, biudžeto ir turto naudojimą Nr. A-7, 13 rekomendacija.

⁹⁰ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 21 d. sprendimas Nr. T1-228.

⁹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. 526 „Dėl tarnybinių komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintų Komandiruočių išlaidų apmokėjimo biudžetinėse įstaigose taisyklių 5 p.; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 523 patvirtintos Dienpinigių mokėjimo tvarkos 9 p.; Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 21 d. sprendimu Nr. T1-228 patvirtinto Dienpinigių vykstant į užsienio valstybę nustatymo ir mokėjimo Pasvalio rajono savivaldybėje tvarkos aprašo 10p.

⁹² Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 10 d. įsakymas Nr. DA-360; 2018 m. rugsėjo 7 d. įsakymas Nr. DA-411.

⁹³ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2016 m. rugsėjo 21 d. sprendimu Nr. T1-189 patvirtinto Komandiruoto darbuotojo nuosavo automobilio naudojimo tarnybinės komandiruotės tikslams išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo 9 p.

⁹⁴ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2019-03-19 įsakymas Nr. DV-156;

paslaugas, tai pažeidžia Konkurencijos įstatymo 4 straipsnio 1, 2 d. Organizuojant įstaigos darbą, pateikiama iškreipta informacija apie biudžeto lėšų poreikį įstaigos išlaikymo išlaidoms padengti ir faktines išlaidas. Be to, tai apsunkina biudžeto lėšų panaudojimo kontrolę. Sporto mokykla teikia mokamas maitinimo paslaugas – organizuoja kavinės darbą, teikia maitinimo paslaugas gyventojams; transporto nuomos paslaugas teikia sporto klubams (žr. audito ataskaitos 1.1. poskyris).

Įstaigos išlaikymo išlaidos padidintos

Pasvalio sporto mokyklai patvirtinta 8 etatai maitinimo paslaugų teikimui. 2018 metais kavinės darbuotojams priskaičiuota ir išmokėta 44,5 tūkst. Eur darbo užmokesčio ir 13,8 tūkst. Eur VSD įmokų. 2018 metais patirta 78,6 tūkst. Eur išlaidų kavinės darbui organizuoti, t.y. maisto produktų įsigijimui – 66,7 tūkst. Eur, ilgalaikio turto įsigijimui 2,9 tūkst. Eur, ūkinio inventoriaus įsigijimui 1,1 tūkst. Eur, kitų išlaidų (valymo priemonės ir kt.) – 3,4 tūkst. Eur, komunalinių paslaugų išlaidų – 4,5 tūkst. Eur. Ankstesniais metais kavinės darbui organizuoti buvo įsigyta ilgalaikio materialiojo turto už 18,5 tūkst. Eur, ūkinio inventoriaus už 13,4 tūkst. Eur.

Pasvalio sporto mokykloje patvirtinti 2 vairuotojų etatai. 2018 metais vairuotojams priskaičiuota ir išmokėta 10,9 tūkst. Eur darbo užmokesčio ir 3,3 tūkst. Eur VSD įmokų. Mokykla turti 4 autobusus, kuriais pavežami ne tik Sporto mokyklos mokiniai į varžybas, bet transporto priemonės nuomojamos rajono sporto klubams. 2018 metais sporto klubams transportas buvo išnuomotas 25 kartus, gauta 3,0 tūkst. Eur pajamų.

3.5. Finansinė parama smulkiąjam verslui – neefektyvi

57. Viena iš savarankiškų savivaldybės funkcijų yra sąlygų verslo plėtrai sudarymas ir šios veiklos skatinimas⁹⁵. Atlikę Pasvalio rajono savivaldybės smulkaus verslo rėmimo programos⁹⁶ analizę nustatėme, kad: nėra pakankamai efektyviai informuojamas vietos verslas apie galimybę pasinaudoti parama; finansuojamos verslo veiklos neatitinka verslo poreikių, o ir skiriama parama priemonėms nėra didelė; nustatyta biurokratinė atsiskaitymo sistema, nors beveik visais atvejais parama yra kompensacinio pobūdžio, todėl nėra patraukli rajono verslo subjektams.

Audito metu neradome nustatytų kriterijų, kuriais būtų galima pamatuoti šios programos poveikį rajono verslui. Savivaldybėje neatliekama programos poveikio analizė.

Paramos priemonės ir paramos dydis vienam pareiškėjui	Lėšos 2018 metais (Eur)		Gavėjų sk.
	Planuotos	Panaudotos	
Įmonės registravimo išlaidų kompensavimas (ne daugiau kaip 100 eurų)	400,00	241	3
Palūkanų už banko kreditus projektams įgyvendinti ar veiklai plėsti dalinis padengimas (iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 500 eurų)	1.000,00	500	1
Savivaldybės verslo aplinkos gerinimo projektų dalinis finansavimas (iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 2000 eurų)	2.006,60		
Patalpų nuomos išlaidų dalinis finansavimas pirmaisiais veiklos metais (iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 500 eurų)	600,00	500	1
Verslo planų paramai iš ES ar kitų fondų gauti parengimo išlaidų dalinis finansavimas (iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 500 eurų)	500,00		
Dalyvavimo parodose išlaidų dalinis finansavimas (iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 300 eurų parodoms Lietuvoje, iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 500 eurų parodoms užsienyje)	600,00		
Įmonės interneto svetainės sukūrimo išlaidų dalinis finansavimas (iki 50 proc., bet ne daugiau kaip 300 eurų)	400,00		
Iš viso	5.506,60	1.241,0	5

58. Smulkaus verslo rėmimo komisijai rekomendavome tobulinti Smulkaus verslo rėmimo nuostatus atsižvelgiant į mūsų pastebėjimus, viešosios įstaigos „Versli Lietuva“ pateiktas rekomendacines gaires ir rajono verslo subjektų poreikius.

⁹⁵ Vietos savivaldos įstatymas, 6 str. 38 punktą.

⁹⁶ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2018 m. vasario 14 d. sprendimu Nr. T1-18.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Rekomendacijos numeris ataskaitoje	Rekomendacija	Numatomi veiksmai	Rekomendacijos įgyvendinimo ir informavimo apie įgyvendinimą data	Skyrius atsakingas už rekomendacijos įgyvendinimą, atsakingo už informavimą apie rekomendacijos įgyvendinimą asmens pareigos, vardas, parodė, kontaktai
1.	Biologinį turtą įvertinti ir apskaityti teisės aktų nustatyta tvarka.	Parengsime Savivaldybės tarybos sprendimo projektą dėl želdynų, parkų, skverų esančių Pasvalio rajono savivaldybėje. Patikslinsime Biologinio turto apskaitos ir vertinimo aprašą. Vadovaujantis patvirtintais teisės aktais, biologinis turtas bus įvertintas ir užpajamuotas.	2019-12-31	Vietinio ūkio ir plėtos skyrius, vedėjas V. Kuodis, tel. 8 451 54113 Apskaitos skyrius, vedėja V. Motiejūnienė, tel. 8 451 54111
2.	Nustatyti vieningą apskaitos politiką ir sąskaitų planą visiems konsoliduojamiems subjektams.	Parengsime Savivaldybės biudžetinių įstaigų apskaitos politiką. Įpareigosime Savivaldybės biudžetinių įstaigų vadovus suderinti sąskaitų planus su konsoliduojančių subjektu (Finansų skyrius)	2019-09-01 2019-12-15	Apskaitos skyrius, vedėja V. Motiejūnienė, tel. 8 451 54111 Finansų skyrius, vedėja D. Petrenienė, tel. 8 451 54104
3.	Ieškoti galimybių tobulinti taikomą apskaitos informacinę sistemą, kad duomenys į finansinių ataskaitų rinkinius ir VSAKIS būtų perkeltami automatiškai.	Raštu kreipsimės į UAB „Eksitonas“, ieškosime visų imanomų galimybių, kad duomenys į finansinių ataskaitų rinkinius ir VSAKIS būtų perkeltami automatiškai.	2020-03-15	Apskaitos skyrius, vedėja V. Motiejūnienė, tel. 8 451 54111
4.	Nustatyti priemones (procedūras), užtikrinančias tinkamą vidaus kontrolės veikimą, kad būtų laikomasi subjekto principo ir apskaitoma tik tam subjektui priklausančios sąnaudos ir turtas.	1. Asignavimai paprastajam remontui atlikti bus skiriami asignavimų valdytojams, valdantiems turtą. 2. Užpajamuosime visas kultūros vertybes, esančias Kultūros vertybių registre ir restauravimo darbus atliksime tik tų vertybių, kurios bus ištrauktos į apskaitą.	Pagal poreikį 2019-12-31	Finansų skyrius, vedėja D. Petrenienė tel. 8 451 54104 Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, vedėjas G. Vitkus tel. 8 451 54104 Apskaitos skyrius, vedėja V. Motiejūnienė tel. 8 451 54111

5.	Nustatyti tvarką, kuri užtikrintų teisingą gautų lėšų iš valstybės, kitų valstybių, tarptautinių organizacijų ir ES apskaitą Ižde ir pateikimą BVAR.	2019-09-01	Finansų skyrius, vedėja D. Petrienė tel. 8 451 54104
6.	Siekiant skaidraus ir aiškaus biudžeto sudarymo, tobulinti biudžeto rengimo procesą, papildyti Biudžeto rengimo tvarką.	2019-11-01	Finansų skyrius, vedėja D. Petrienė tel. 8 451 54104
7.	Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės skola nedidėtų.	2020-03-30 2019-12-31	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, vedėjas G. Vitkus, tel. 8 451 54 037 Švietimo ir sporto skyrius, vedėjas dr. G. Vilys, tel. 8 451 54037
8.	Numatyti vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad sudarytos pirkimų sutartys būtų paviešintos laiku.	2019-09-30	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, vedėjas G. Vitkus, tel. 8 451 54 037
9.	Sugriežtinti sutarčių vykdymo kontrolę, o nevykdydant sutarties sąlygų – taikyti sutarties vykdymo užtikrinimo priemones.	2019-09-30	Strateginio planavimo ir investicijų skyrius, vedėjas G. Vitkus, tel. 8 451 54 037
10.	Siekiant efektyvaus biudžeto lėšų ir turto naudojimo, pakeisti mokinių pavėžėjimo organizavimo tvarką, kuri būtų pagrįsta racionaliomis darbo sąnaudomis, teisingų pajamų apskaičiavimu už atliką paslaugą ir užtikrintų optimalų mokyklinių autobusų panaudojimą	2019-12-31	Švietimo ir sporto skyrius, vedėjas dr. G. Vilys, tel. 8 451 54037

11.	Ištirti neteisėto priemonų paskyrimo aplinkybes ir įstatymų nustatyta tvarka išieškoti neteisėtai išmokėtas sumas.	Gavus įsakymo projekto rengėjo paaiškinimą dėl galimo teisės akto projekto rengimo ir derinimo tvarkos pažeidimo, bus iširtos aplinkybės dėl neteisėto priemonų paskyrimo.	2019-12-23	Juridinis ir personalo skyrius, vyr. specialistė V. Gesevičienė, tel. 8 451 54120
12.	Siekiant racionalaus biudžeto lėšų panaudojimo, valstybės biudžeto lėšas, skirtas savivaldybei perduotų funkcijų vykdymui, naudoti kaip darbo užmokesčio šaltinį, neskiriant priemonių forma.	<p>1. 2019 m. liepos 4 d. patvirtintas Administracijos direktoriaus įsakymas Nr. DV-392 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. DV-277 „Dėl valstybinėms (valstybės perduotos savivaldybėms) ir savivaldos funkcijoms atlikti kasinių išlaidų ir veiklos sąnaudų apskaičiavimo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo, kuriame nustatyta valstybės biudžeto lėšų, skirtų savivaldybei perduotų funkcijų vykdymui, naudojimo tvarka.</p> <p>2. Nuolat vykdysime kontrolę derinant Administracijos direktoriaus įsakymus, kad valstybės biudžeto lėšos, skirtos savivaldybei perduotų funkcijų vykdymui, būtų naudojamos kaip darbo užmokesčio šaltinis, neskiriant priemonių.</p>	Įgyvendinta	Apskaitos skyrius, vedėja V. Motiejūnienė tel. 8 451 54111
13.	Tobulinti Pasvalio rajono savivaldybės administracijos darbo tvarkos reglamento nuostatas, susijusias su įsakymu projektų dėl priemonių ir premijų derinimo, siekiant užtikrinti tinkamą ir efektyvią skirtų asignavimų panaudojimo kontrolę.	Teisės aktų nustatyta tvarka bus parengtas ir suderintas įsakymo projektas.	2019-12-31	Juridinis ir personalo skyrius, vyr. specialistė V. Gesevičienė, tel 8 451 54120
14.	Išanalizuoti 2003 metais Savivaldybės tarybos patvirtintą Valstybės tarnautojų ir darbuotojų mokymosi atostogų apmokėjimo tvarką, suderinti jos nuostatas su galiojančiais teisės aktais arba panaikinti.	Teisės aktų nustatyta tvarka bus parengtas ir pateiktas Savivaldybės tarybai sprendimo projektas.	2020-02-28	Juridinis ir personalo skyrius, vyr. specialistė V. Gesevičienė, tel. 8 451 54120

15. Išanalizuoti, ar Savivaldybės tarybos patvirtintas didžiausias leistinas pareigybių skaičius Savivaldybės įstaigose yra optimalus, stiprinti žmogiškių išteklių valdymo sistemą aukščiausiu lygiu biudžetinėse įstaigose, nustatyti pareigybių skaičiaus kriterijus ir užtikrinti nuolatinę žmogiškių išteklių analizę įstaigose.	Savivaldybės administracijoje sudaryta komisija išanalizuos esamą situaciją seniūnijose ir bus pateiktos rekomendacijos Administracijos direktoriui dėl personalo valdymo. Įpareigosime, kad atsakingi skyriai pagal kuruojamą sritį parengtų pasiūlymus dėl personalo skaičiaus normatyvų ir pateiktų Administracijos direktoriui bei vykdytų nuolatinę personalo analizę.	2019-12-31	Finansų skyrius, vedėja D. Petreienė, tel. 8 451 54104
16. Spręsti klausimą dėl Pasvalio sporto mokyklos teikiamų paslaugų (maitinimo, transporto nuomos) nutraukimo, kurios nėra susijusios su tiesiogine įstaigos veikla ir nebūdingos viešajam sektoriui	Įvertinsime su tiesiogine veikla nesuderintų, viešajam sektoriui nebūdingų paslaugų Pasvalio sporto mokykloje būtinumą. Spręsime klausimą dėl jų atsisakymo.	2020-05-31	Švietimo ir sporto skyrius, vedėjas dr. G. Vilyis, tel. 8 451 54037

Audituotoms įstaigoms raštuose teiktos rekomendacijos dėl nustatytų pažeidimų ir neatitikimų šiame rekomendacijų įgyvendinimo plane neteikiamos.

Savivaldybės kontrolierė

Rima Juodokienė

Kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji patarėja

Ilma Paliukenaitė

Audito ataskaitos apie Pasvalio rajono savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinius, biudžeto ir turto naudojimą 1 priedas

AUDITO APIMTYS IR METODAI

Audito tikslai:

- įvertinti 2018 metų Savivaldybės biudžeto sudarymą, administravimą ir vykdymą, konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių ir kitų ataskaitų teisingumą ir atitikimą teisės aktų reikalavimams, turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą ir panaudojimo efektyvumą ir ekonomiškumą;
- pareikšti nepriklausomas nuomones dėl 2018 metų konsoliduotųjų finansinių bei biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių;
- pareikšti nepriklausomas nuomones dėl Savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo.

Audito apimtis ir metodai	
Audituotos konsoliduotos finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos	<p>Savivaldybės 2018 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys: Finansinės būklės ataskaita pagal 2018 m. gruodžio 31 duomenis; Veiklos rezultatų ataskaita pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis; Grynojo turto pokyčių ataskaita pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis; Pinigų srautų ataskaita pagal 2018 m. gruodžio 31 d. duomenis; Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys ir kitos ataskaitos už 2018 metus: Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 1-sav.); Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 2-sav.); Aiškinamasis raštas; Skolinių įsipareigojimų ir suteiktų garantijų bei paskolų statistinė 2018 m. gruodžio 31 d. ataskaita (forma Nr. 3-sav. metinė).</p>
2018 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 68 213,29 tūkst. Eur, pabaigoje – 78 089,41 tūkst. Eur.	

likučiai	
2018 m. gautos pajamos ir patirtos išlaidos bei sąnaudos	Savivaldybė gavo 43 106,65 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 42 426,63 tūkst. Eur sąnaudų. Savivaldybės pagrindinės veiklos rezultatas teigiamas – pajamos viršijo sąnaudas 680,03 tūkst. Eur.
2018 m. Savivaldybės skolos duomenys	Savivaldybės biudžetas gavo 27 529,5 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 27 978,9 tūkst. Eur išlaidų. Savivaldybės skola, 2018 metų pradžioje buvo 3 043,4 tūkst. Eur pabaigoje – 3 350,5 tūkst. Eur. Paskolų likutis metų pradžioje sudarė 2 723,2 tūkst. Eur, metų pabaigoje –2 692,8 tūkst. Eur.
Savivaldybės biudžeto asignavimų suma, kurią valdė asignavimų valdytojas (asignavimų valdytojo konsoliduojamų subjektų grupė) audituojamais metais	Savivaldybės biudžeto asignavimų suma 2018 metais yra 28 514,1 tūkst. Eur (planas su patikslinimais).
Veikusios pavaldžios, kontroliuojamos ir (ar) konsoliduojamos įstaigos	Audito metu vertinome 31 viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų pagrindu sudaryto 2018 metų Savivaldybės KFAR duomenis ir 40 asignavimų valdytojų biudžeto vykdymo ataskaitų pagrindu sudaryto 2018 metų Savivaldybės BVAR duomenis. Į Savivaldybė KFAR konsoliduojami 28 biudžetinių įstaigų, 1 fondo (lįždo) ir 2 sveikatos priežiūros įstaigų finansinių ataskaitų rinkiniai. Savivaldybės BVAR sudaromas konsolidavus 28 biudžetinių įstaigų, 11 seniūnijų, Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus biudžeto vykdymo ataskaitas.
Audito apimties apribojimai	Audito apimties apribojimų nebuvo.
Auditas atliktas:	<ul style="list-style-type: none"> pagal Valstybinio audito reikalavimus⁹⁷, Tarptautinius audito standartus⁹⁸. siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad Savivaldybės 2018 m. konsoliduotuose finansiniuose ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose nėra reikšmingų išskaidymų, kad konsoliduotame finansinių ataskaitų rinkinyje pateikti duomenys teisingai parodo grupės finansinius rezultatus, visais atžvilgiais išsamiai ir teisingai atspindi grupės turta, finansavimo sumas, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, grynąjį turta, pinigų srautus ir nėra reikšmingų išskaidymų, o Savivaldybės biudžetas vykdytas laikantis teisės akto, Savivaldybės lešos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgintų audito ir vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkininių operacijų, ūkininių įvykių ir sudarytų sandorių, netikrinome visų grupės subjektų (100 proc.) ataskaitų rinkinių duomenų, kuriais naudojantis buvo pateikiama informacija konsolidavimui.

⁹⁷ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 „Dėl Valstybinio audito reikalavimų patvirtinimo“ (2012-06-28 įsakymo Nr. V-171 redakcija su vėlesniais pakeitimais);

⁹⁸ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://www.lar.lt/new/page.php?514>);

	<p>Audito metu atlikta išsami rizikos analizė, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimas, audito procedūros atliktos svarbiausiose audito srityse, atrinkus audito pavyzdžius, kurie geriausiai reprezentavo visumą.</p> <p>Siekdami gauti pakankamą užtikrinimą, kad Savivaldybės KFAR ir BVAR nėra reikšmingų išskraipymų, o Savivaldybės biudžeto lėšos ir turtas valdomi ir naudojami teisėtai, atsirinkome subjektus (žr. 2 priedą), kuriuose atlikome audito procedūras reikšmingose ir rizikingose srityse.</p> <p>Nustatyti dalykai skirstomi į turinčius reikšmingą įtaką subjekto ataskaitų rinkinio teisingumui, savivaldybės ataskaitų rinkinio teisingumui ir jos neturinčius. Reikšmingu dalyku Savivaldybės KFAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, turinti įtakos finansinių ataskaitų straipsniams, viršijanti 1 023 tūkst. Eur (apskaičiuota atsižvelgiant į pasirinktą reikšmingumą), taip pat kokybiškai reikšmingu yra laikoma svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas. Reikšmingu dalyku Savivaldybės BVAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 548 tūkst. Eur. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų dalykų vertinimui tais atvejais, kai išskraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimamiems sprendimams.</p>
<p><i>Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros dėl 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių duomenų</i></p> <p>Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšmingo išskraipymo rizika.</p>	<p>Turto srityje nustatėme riziką:</p> <ul style="list-style-type: none"> • užregistruotas ne visas / neteisingai užregistruotas turtas, dėl turto priskyrimo tinkamai grupei, amortizacijos ir nusidėvėjimo skaičiavimo, registravimo laiku apskaitoje, vertės tikslinimo, duomenų apie turą patikimumo, biologinio turto, muziejinių vertybių apskaitymo teisingumo, vidaus kontrolės priemonių nesilaikymo inventorizuojant turtą. <p>Įsipareigojimų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Įsipareigojimų vertinimo, užregistravimo apskaitoje ir atskleidimo finansinėse ataskaitose bei vidaus kontrolės priemonių nesilaikymo inventorizuojant įsipareigojimus, duomenų apie įsipareigojimus patikimumo. <p>Pajamų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pajamų priskyrimo teisingam laikotarpiui, teisingo pagrindinės ir kitos veiklos pajamų grupavimo, duomenų apie pajamas patikimumo. <p>Sąnaudų srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dėl atostogų rezervo apskaitos; sąnaudų priskyrimo teisingam laikotarpiui. <p>Ataskaitų sudarymo srityje nustatėme rizikas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kad bus atskleista ne visa ir netiksli pagal VSAFAS privaloma informacija (Savivaldybės KFAR); • kad bus atskleista ne visa ir netiksli pagal teisės aktų reikalavimus privaloma informacija (Savivaldybės BVAR). <p>Be sričių, kuriose nustatyta reikšmingo išskraipymo rizika, svarbiausiomis audito sritimis buvo:</p> <ul style="list-style-type: none"> • turtas; • ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai; • pajamos;

	<ul style="list-style-type: none"> • darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos; • kitos (ne darbo užmokesčio) sąnaudos;
Sritis, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas)	Atliekant Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų audimą, vidaus kontrolės testavimas nebuvo vykdomas.
Turto sritis	Atsitrinktuose subjektuose įvertinome turto inventORIZACIJOS atlikimo tinkamumą bei dalyje jų atlikome faktinį turto buvimo patikrinimą. Taip pat atrankos būdu įvertinome turto išsigijimo, amortizacijos, nusidėvėjimo, nuvertėjimo, nurąšymo, perdavimo ūkinių operacijų registravimą apskaitos registreuose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Išipareigojimų sritis	Atsitrinktuose subjektuose įvertinome turto inventORIZACIJOS atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome išipareigojimų ūkinių operacijų registravimą apskaitos registreuose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Pajamų sritis	Įvertinome gautinų pajamų inventORIZACIJOS atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome pajamų pripažinimą ir įvertinimą ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimą (laiku, teisinga verte, esant tinkamiems pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Sąnaudų sritis	Atrankos būdu įvertinome: sąnaudų, su jomis susijusių mokėtinų sumų ir piniginių lėšų pripažinimą ir registravimą (ar tą ataskaitinių laikotarpi, kuri jos buvo patirtos, pagrįstumą, tikrumą, užregistravimą teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); su sąnaudomis susijusių išipareigojimų ir piniginių lėšų registravimą laiku, teisinga verte, atitinkančia pagrindžiančiuose dokumentuose nurodytas sumas; atvaizdavimą tinkamuose ataskaitų straipsniuose.
Savivaldybės biudžeto pajamų sritis	Biudžeto pajamos (mokesčių, dotacijų ir kitos pajamos). Vertinome, ar Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaitoje: teisingai atvaizduoti biudžeto pajamų plano duomenys; ar teisingai atvaizduotos gauti mokesčių sumos.
Savivaldybės biudžeto išlaidų sritis	Biudžeto išlaidos (darbo užmokesčio ir socialinio draudimo, mitybos, transporto, einamojo remonto, komunalinių paslaugų, ūkinio inventorius, prekių ir kitų paslaugų, socialinių išmokų (pašalpių), kitų išlaidų einamiesiems tikslams, įgalaičio materialiojo turto kūrinio ir išsigijimo, išlaidos dėl finansinių išipareigojimų vykdymo). Vertinome, ar biudžeto išlaidos priskirtos tinkamiems straipsniam.
Bendras ataskaitų rinkinio ir konsolidavimo proceso vertinimas	Patikrinome taikomų apskaitos metodų tinkamumą ir apskaitinių vertinimų bei susijusių vadovybės atskleidimų pagrįstumą. Patikrinome konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumą, išsamumą ir tikslumą. Patikrinome bendrą ataskaitų rinkinio pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimą, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti pagrindžiantys sandoriai ir įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus, o biudžeto vykdymo ataskaitose – biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus.

<p>Kiti dalykai</p>	<p>Neprisklausomų auditorių audituoti viešųjų sveikatos priežiūros įstaigų ir savivaldybės kontroliuojamų uždarųjų akcinių bendrovių rinkiniai patvirtinti Savivaldybės tarybos sprendimais⁹⁹. UAB „Pasvalio vandenys“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio audita atliko UAB „Audito nauda“ neprisklausomas auditorius, kuris 2019-04-05 auditoriaus išvadoje pareiškė nemodifikuotą nuomonę. UAB „Pasvalio butų ūkis“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio audita atliko UAB „Audito kokybė“ neprisklausomas auditorius, kuris 2019-03-15 auditoriaus išvadoje pareiškė nemodifikuotą nuomonę. UAB „Pasvalio autobusų parkas“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio audita atliko UAB „Analitika“ neprisklausomas auditorius, kuris 2019-03-15 auditoriaus išvadoje pareiškė nemodifikuotą nuomonę. UAB „Pasvalio knygos“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio audita atliko UAB „Analitika“ neprisklausomas auditorius, kuris 2019-03-25 auditoriaus išvadoje pareiškė nemodifikuotą nuomonę. VšĮ Pasvalio ligoninė 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio audita atliko UAB „Audito nauda“ neprisklausomas auditorius, kuris 2019-03-06 auditoriaus išvadoje pareiškė nemodifikuotą nuomonę. VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centro 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio audita atliko UAB „Audito nauda“ neprisklausomas auditorius, kuris 2019-03-06 auditoriaus išvadoje pareiškė nemodifikuotą nuomonę.</p>
<p>Atlikus audituojamo subjekto veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšminga neatitikties rizika</p>	<p><i>2018 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo vertinimas</i></p> <p>Savivaldybės biudžeto planavimo srityje nustatėme riziką dėl:</p> <ul style="list-style-type: none"> • biudžeto rengimo skaidrumo ir aiškumo, nes patvirtinta biudžeto rengimo tvarka yra abstrakti, o biudžeto projekto rengimas pavestas vienam darbuotojui; • strateginio ir finansinio planavimo ir atsisakymo už pasiektus rezultatus;
<p>Savivaldybės biudžeto planavimo ir vykdymo srityje</p>	<p>Atlikome:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strateginių veiklos planų, programų ir biudžeto asignavimų atitikimo teisės aktų reikalavimams ir tarpusavyje vertinimą; • panaudotų asignavimų ir pasiektų rezultatų susietumo vertinimą; • vertinome, ar Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas patvirtintas ir patikslintas Savivaldybės tarybos sprendimais; • ar Savivaldybės Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita parengta pagal teisės aktų reikalavimus;

⁹⁹ Savivaldybės tarybos sprendimai:

2019 m. balandžio 30 d. „Dėl UAB „Pasvalio vandenys“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“ Nr. T1-74;

2019 m. balandžio 30 d. „Dėl UAB „Pasvalio butų ūkis“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“, Nr. T1-75;

2019 m. balandžio 30 d. „Dėl UAB „Pasvalio autobusų parkas“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“, Nr. T1-77;

2019- m. balandžio 30 d. „Dėl UAB „Pasvalio knygos“ 2018 metų finansinių ataskaitų rinkinio patvirtinimo“, Nr. T1-76;

2019 m. kovo 20 d. „Dėl viešosios įstaigos Pasvalio ligoninė 2018 metų finansinio ataskaitų rinkinio patvirtinimo ir pritarimo įstaigos veiklos ataskaitai“, Nr. T1-40;

2019 m. kovo 20 d. „Dėl viešosios įstaigos Pasvalio priežiūros centras 2018 metų finansinio ataskaitų rinkinio patvirtinimo ir pritarimo įstaigos veiklos ataskaitai“, Nr. T1-39;

Skolinimosi lūmtų ir skolinimosi procedūrų laikymasis	<p>Savivaldybėje įvertinome:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar savivaldybėje laikėsi nustatytų skolos, grynojo skolinimosi ir garantijų lūmtų; • ar savivaldybė laikėsi nustatytų reikalavimų dėl įsiskolinimų (mokėtinų sumų) dydžių; • ar 2018 metais savivaldybės teisėtai prisėmė skolinius įsipareigojimus, kaip šiuos įsipareigojimus valdė, ar ėmėsi veiksmų trumpalaikiams įsiskolinimams mažinti, ar duomenis apie juos teisingai atskleidė ataskaitose <p>Konkretūs teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis nurodyti žemiau.</p>
<i>Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros dėl lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais 2018 metais teisėtumo</i>	
Atlikus audituojamų subjektų veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos sritys, kuriose egzistuoja reikšminga neatitikties rizika	Savivaldybės biudžeto išlaidų srityje nustatyta rizika dėl neteisėto, neskaidraus ir neracionalaus lėšų naudojimo; neįtakama turto valdymo –savivaldybės kontroliuojamų įmonių valdymo organų viešųjų ir privačių interesų derinimo trūkumai.
Sritys, kuriose nustatytas kontrolės procedūrų efektyvumas (atliktas kontrolės testavimas)	Vidaus kontrolės testavimas nebuvo vykdomas.
Sritys, kuriose atliktos pagrindinės audito procedūros (detalus testai ir (ar) analitinės procedūros)	Darbo užmokesčio nustatymo, priemonių skyrimo, pareigybių skaičiaus įstaigose pagrįstumo, komandiruočių įforminimo bei išlaidų apmokėjimo, naujos darbo užmokesčio sistemos švietimo įstaigose parengimo, prekių, paslaugų ir darbų įsigijimo pagal teisės aktus vertinimas, viešųjų ir privačių interesų deklaravimo vertinimas, su viešuosu sektoriaus funkcijomis nesuderinama veikla, paramos verslui skyrimo, panaudojimo vertinimas.
Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto naudojimo sritis	<p>Istaigose atlikome audito procedūras, įvertinome:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar darbo užmokesčio nustatymas vadovaujantis teisės aktais; • ar teisėtai ir pagrįstai skiriamos, apskaičiuojamos priemokos prie darbo užmokesčio; • ar pakankamos vidaus kontrolės procedūros nustatant ir skaičiuojant priedą už išarnautus valstybei metus; • ar pakankamos vidaus kontrolės procedūros nustatant nepanaudotų atostogų dienas atleidžiamiems darbuotojams; • ar pareigybių skaičius įstaigose pagrįstas; • ar tinkamai pasirengta naujai darbo apmokėjimo sistemai (švietimo įstaigų) – ar patikslinti pareigybių sąrašai ir pareigybių aprašymai juose nurodant pareigybės grupę, paradinimą, pareigybės lygį, ar patvirtintos įstaigų darbo apmokėjimo sistemos; ar darbo apmokėjimo sistemos išsamios, juose pateikti visi teisės aktais nustatyti reikalavimai. • ar pakankamas teisinis reglamentavimas komandiruočių įforminimo srityje. • ar prekių, paslaugų, darbų pirkimas atliekamas vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu; • ar viešų ir privačių interesų deklaravimas užtikrina viešųjų pirkimų skaidrumą; ar viešuosius ir privačius

	<p>ininteresus privalantys deklaruoti asmenys laikėsi įstatymo reikalavimo, ar buvo vykdoma kontrolė;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Savivaldybės administracijoje nagrinėjome moksleivių pavėžėjimo organizavimą ir apskaičiuavimą už suteiktas paslaugas teisingumą; • Ar įstaigos vykdo su jų veikla nesuderinamą, viešajam sektoriui nebūdingą veiklą; • Ar efektyvi savivaldybės finansinė parama smulkiajam verslui. <p>Konkretūs teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis nurodyti žemiau.</p>
Teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis	<p>Įstatymai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vietos savivaldos įstatymas; 2. 2018 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas; 3. Biudžeto sandaros įstatymas; 4. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas; 5. Buhalterinės apskaitos įstatymas; 6. Viešųjų pirkimų įstatymas; 7. Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas. 8. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas ir jį įgyvendinantis teisės aktai; 9. Valstybės tarnybos įstatymas ir jį įgyvendinantis teisės aktai (redakcija galiojusi iki 2018-12-31); 10. Darbo kodeksas ir jį įgyvendinantis teisės aktai; 11. Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymas ir jį įgyvendinantis teisės aktai; 12. Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymas. 13. Biudžetinių įstaigų įstatymas; 14. Kelių transporto kodeksas; 15. Švietimo įstatymas 16. Transporto lengvatų įstatymas 17. Šalpos pensijų įstatymas; 18. Tikslinių kompensacijų įstatymas; 19. Smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymas <p>Vyriausybės nutarimai:</p> <ol style="list-style-type: none"> 20. 2014 m. gruodžio 15 d. Nr. 1435 „Dėl strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų patvirtinimo“; 21. 2001 m. gegužės 14 d. Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais); 22. 1999 m. birželio 3 d. Nr. 719 „Dėl Inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“; 23. 2008 m. liepos 16 d. Nr. 730 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir viešojo sektoriaus subjektų, atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą, nustatymo“ (su vėlesniais pakeitimais);

	<p>24. 2004 m. kovo 26 d. Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);</p> <p>25. 2014 m. lapkričio 5 d. Nr. 1206 „Dėl valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio, valstybinės socialinio draudimo našlių pensijos bazinio dydžio, maksimalios neperskaičiuotos pensijos dydžio ir valstybinių pensijų bazės dydžio patvirtinimo“.</p> <p>26. 2004 m. kovo 29 d. Nr. 346 „Dėl šalpos pensijų ir tikslinių kompensacijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).</p> <p>Isakymai:</p> <p>22. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2010 m. sausio 29 d. įsakymas Nr. 1K-022 „Dėl vykdymo ataskaitų“ (su vėlesniais pakeitimais);</p> <p>23. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas Nr. 1K-184 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais);</p> <p>24. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. sausio 29 d. įsakymas Nr. 1K-019 „Dėl mokesčių ir kitų įmokų į valstybės biudžetą ir savivaldybių biudžetus apyskaitos“ (su vėlesniais pakeitimais);</p> <p>25. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. kovo 17 d. įsakymas Nr. 1K-092 „Dėl Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus subjektų grupių finansinėms ataskaitoms konsoliduoti sudėties ir atsakingų už konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių rengimą viešojo sektoriaus subjektų patvirtinimą“ (su vėlesniais pakeitimais).</p> <p>26. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2018 m. gruodžio 27 d. įsakymas Nr. 1K-459 „Dėl 2018 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.</p> <p>27. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2015 m. gruodžio 23 d. įsakymo Nr. 1K-389 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).</p> <p>28. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymas Nr. 1K-361 „Dėl savivaldybės biudžeto vykdymo ir skolinių įsipareigojimų ataskaitų teikimo Finansų ministerijai taisyklių ir ataskaitų formų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).</p> <p>29. Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS).</p> <p>Savivaldybės tarybos sprendimai:</p> <p>30. Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 26 d. sprendimas Nr. T1-141 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (redakcija 2016 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T1-49).</p> <p>31. Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. kovo 31 d. sprendimas Nr. T1-77 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarkos aprašo patvirtinimo“.</p> <p>32. Kiti savivaldybės biudžeto sudarymą ir vykdymą, turto valdymą ir naudojimą, savivaldybės skolą, viešojo sektoriaus subjektų grupės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių sudarymą reglamentuojančius teisės aktus.</p>
--	---

Audito ataskaitos apie Pasvalio rajono savivaldybės
2018 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo
ir finansinių ataskaitų rinkinius, biudžeto ir turto
naudojimą 2 priedas

Viešojo sektoriaus subjektų, kuriuose buvo atliktos Savivaldybės BVAR
pagrindinės audito procedūros, sąrašas

- 1 Pasvalio rajono savivaldybės administracija
- 2 Pasvalio miesto seniūnija
- 3 Pasvalio apylinkių seniūnija
- 4 Joniškėlio miesto seniūnija
- 5 Joniškėlio apylinkių seniūnija
- 6 Daujėnų seniūnija
- 7 Krinčino seniūnija
- 8 Vaškų seniūnija
- 9 Saločių seniūnija
- 10 Namišių seniūnija
- 11 Pušaloto seniūnija
- 12 Pumpėnų seniūnija
- 13 Pasvalio sporto mokykla
- 14 Pasvalio krašto muziejus
- 15 Pasvalio socialinių paslaugų centras
- 16 Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla
- 17 Pasvalio specialioji mokykla
- 18 Pasvalio Petro Vileišio gimnazija
- 19 Joniškėlio Gabrielės Petkevičiatės -Bitės gimnazija
- 20 Pasvalio Svalios progimnazija
- 21 Pasvalio rajono savivaldybės priešgaisrinė taryba
- 22 Vaškų gimnazija
- 23 Saločių Antano Poškos pagrindinė mokykla
- 24 Daujėnų pagrindinė mokykla
- 25 Narteikių mokykla-darželis "Linelis"
- 26 Pasvalio lopšelis-darželis Eglutė
- 27 Savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyrius

Viešojo sektoriaus subjektų, kuriuose buvo atliktos Savivaldybės KFAR
pagrindinės audito procedūros, sąrašas

- 1 Pasvalio rajono savivaldybės administracija
- 2 Pasvalio sporto mokykla
- 3 Pasvalio rajono savivaldybės išdas
- 4 Pasvalio socialinių paslaugų centras
- 5 Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla
- 6 Pasvalio specialioji mokykla
- 7 Pasvalio krašto muziejus
- 8 Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka
- 9 VšĮ Pasvalio ligoninė
- 10 VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras

Audito ataskaitos apie Pasvalio rajono savivaldybės
2018 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo
ir finansinių ataskaitų rinkinius, biudžeto ir turto
naudojimą 3 priedas

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos raštai įstaigoms dėl audito rezultatų

Eil. Nr.	Rašto data	Rašto numeris	Viešojo sektoriaus subjekto pavadinimas
Dėl vidaus kontrolės trūkumų			
1	2018.11.06	KS-77	Savivaldybės administracija
2	2018.11.20	KS-81	Pasvalio rajono švietimo pagalbos tarnyba
3	2018.11.20	KS-82	Pasvalio sporto mokykla
4	2018.11.20	KS-83	Pasvalio specialioji mokykla
5	2018.11.20	KS-84	Pasvalio muzikos mokykla
6	2018.11.20	KS-85	Socialinių paslaugų centras
7	2018.11.20	KS-86	Grūžių vaikų globos namai
8	2018.11.20	KS-87	Pasvalio lopšelis-darželis "Žilvitis"
9	2018.11.20	KS-88	Narteikių mokykla- darželis "Linelis"
10	2018.11.20	KS-89	Pasvalio lopšelis-darželis "Liepaitė"
11	2018.11.20	KS-90	Pasvalio kultūros centras
12	2018.11.20	KS-91	Visuomenės sveikatos biuras
13	2018.11.20	KS-92	Priešgaisrinė tarnyba
14	2018.11.26	KS-93	Daujėnų pagrindinė mokykla
15	2018.11.26	KS-94	Krinčino Antano Vienožindžio pagrindinė mokykla
16	2018.11.26	KS-95	Pajiešmenų pagrindinė mokykla
17	2018.11.26	KS-96	Pumpėnų gimnazija
18	2018.11.26	KS-97	Saločių Antano Poškos pagrindinė mokykla
19	2018.11.26	KS-98	Lėvens pagrindinė mokykla
20	2018.11.26	KS-99	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija
21	2018.11.26	KS-100	Pasvalio Svalios progimnazija
22	2018.11.26	KS-101	Vaškų gimnazija
23	2018.11.26	KS-102	Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės -Bitės gimnazija
24	2018.11.29	KS-103	Daujėnų seniūnija
25	2018.11.29	KS-104	Joniškėlio miesto seniūnija
26	2018.11.29	KS-105	Krinčino seniūnija
27	2018.11.29	KS-106	Namišių seniūnija
28	2018.11.29	KS-107	Pasvalio apylinkių seniūnija
29	2018.11.29	KS-108	Pasvalio miesto seniūnija
30	2018.11.29	KS-109	Saločių seniūnija
31	2018.11.29	KS-110	Vaškų seniūnija
32	2018.11.29	KS-111	Pumpėnų seniūnija
33	2018.11.29	KS-112	Pušaloto seniūnija
Dėl audito metu nustatytų pažeidimų ir neatitikimų			
34	2018-12-18	KS-114	Savivaldybės administracija
35	2019.01.04	KS-2	Savivaldybės administracija
36	2019.01.14	KS-6	VšĮ Pasvalio ligoninė, VšĮ Pasvalio pirminės asmens sveikatos priežiūros centras

37	2019.02.12	KS-15	Savivaldybės administracija, UAB Pasvalio autobusų parkas
38	2019.02.22	KS-18	Pasvalio sporto mokykla
39	2019.03.20	KS-25	Savivaldybės administracija
40	2019.04.12	KS-29	Pasvalio sporto mokykla
41	2019.04.29	KS-31	Savivaldybės administracija
42	2019.04.30	KS-32	Pasvalio sporto mokykla
Dėl darbo apmokėjimo sistemos ir personalo skaičiaus			
43	2019.05.28	KS-38	Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla
44	2019.05.29	KS-40	Joniškėlio Gabrielės Petkevičiatės-Bitės gimnazija
45	2019.05.30	KS-41	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija
46	2019.06.05	KS-42	Pasvalio specialioji mokykla
47	2019.06.06	KS-44	Pasvalio svalios prigimnazija
48	2019.06.07	KS-45	Pasvalio sporto mokykla
49	2019.06.07	KS-46	Savivaldybės administracija

Kitos apskaitos ir ataskaitų sudarymo klaidos

AIŠKINAMASIS RAŠTAS (priedai)	KFAR straipsnio vertė, tūkst. Eur	Ataskaitos sudaromos ne pagal apskaitos registru duomenis/klaidingai sudaromi aiškinamojo rašto priedai									
		Įskraipymų suma, tūkst. Eur	vertė padidinta (+), vertė sumažinta (-)	Socialinių paslaugų centras	Visuomenės sveikatos biuras	Savivaldybės administracija	Sporto mokykla	Biblioteka	Grūžių vaikų globos namai	Pajėšmenų pagrindinė mokykla	Specialioji mokykla
12-ojo VSAFAS priedas Ilgalaikio turto balansinės vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį											
Pirktas IMT (2.1. eil.)	3.281,49	-116,9	-119,89			2,96					
Neatlygintinai gautas IMT (2.2. eil.)	785,84	117,6	119,89			-2,27					
Pergrupavimai (4 eil.)	118,21	-0,69				2,27	-2,96				
8-ojo VSAFAS priedas Atsargų vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį											
Pirktos atsargos (2.1. eil.)		-48,9	-36,2	-1,2			-11,5				
Neatlygintinai gautos atsargos (2.2. eil.)		11,8					11,5	0,6	-0,3		
Sunaudotos atsargos veikloje (3.3. eil.)		-60,6	-36,2	-1,2			0,6		-0,3	-23,5	
Kiti nurašymai (3.4. eil.)		23,5								23,5	
25-ojo VSAFAS priedas Informacija apie veiklos segmentus											
Transporto sąnaudos (1.5 eil.)	489,78	-6,6				-1,8	-4,8				
Sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina (1.9 eil.)	2.175,06	17,5				1,8	15,4	0,6	-0,3		
Nuvertėjimo ir nurašytų sumų (1.8 eil.)	4,53	-10,6					-10,6				
20-ojo VSAFAS priedas Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį											
Neatlygintinai gauto turto finansavimo sumos (5 eil.)		-0,7				-1	0,3				